

Viktigare lagar och förordningar inför halvårsskiftet 2026

Innehållsförteckning

Inledning	7
Information om svensk lagstiftning.....	7
Statsrådsberedningen	8
Kontakt.....	8
Arbetsmarknadsdepartementet	9
Kontakt.....	9
Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner	9
Skärpta sanktioner för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program	10
Ett individualiserat barntillägg införs.....	10
Finansdepartementet	11
Kontakt.....	11
Tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel.....	11
Sänkt moms på tillträde till danstillställningar	12
Tillfälligt nedsatta arbetsgivaravgifter för 19–23-åringar	12
Förbättrat regelverk om beskattning av skog	12
Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen	13
Nya bolåneregler.....	13
Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten	14
Ett nytt förbud mot spel på kredit	15
Nya möjligheter till befrielse från personligt betalningsansvar för företags obetalda skatter och avgifter samt rådrum.....	15
Åtgärder mot momsbedrägerier	16
Ny funktion för operativ krishantering	16
Starkare ställning för kontanter	17
En starkare svensk fondmarknad.....	17
Arbetsgivaravgifterna ska synliggöras för statsanställda.....	17
Digitala kommunala sammanträden och förbättrad uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner.....	18
Förbättrade förutsättningar för kommuner att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.....	18
Förenklad leverantörskontroll vid upphandling.....	19
Nya regler mot sms-bedrägerier	19
Förutsättningar för kostnadseffektiv datadelning inom den offentliga förvaltningen	20
Försvarsdepartementet	21
Kontakt.....	21

Ett starkare skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap	21
En modern och ändamålsenlig reglering för signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet	22
Förbättrade förutsättningar för operativt militärt samarbete	22
Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter.....	23
Verksamhetsöverföring till det nationella cybersäkerhetscentret för ett mer sammanhållet cybersäkerhetsarbete	23
Ny instruktion för Totalförsvarets plikt- och provningsverk.....	24
Förbättrade möjligheter till kontroll över explosiva varor.....	24
Justitiedepartementet.....	25
Kontakt.....	25
Ett ställföreträdarskap att lita på.....	25
Förbud mot kusinäkenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar	26
Ändamålsenliga utmätningsregler och utvidgad distansutmätning.....	26
Ett stärkt konsumentskydd vid distansavtal	27
Ersättningsregler med brottsoffret i fokus.....	27
Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck.....	28
Frihetsberövande påföljder för barn och unga.....	28
Modernare regler ska öka tillgången på hyresbostäder.....	29
Tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands	29
Vistelseförbud och kriminalisering av rymning.....	30
Nya förslag stärker utredningar av brott som begås av barn och unga	31
En särskild straffbestämmelse för psykiskt våld	31
Ett utvidgat straffansvar för förberedelse och stämpling till brott.....	32
Dubbla straff för brott i kriminella nätverk och skärpta straffskalor.....	32
Ett utökad straffrättsligt tjänstemannaansvar	32
Nya möjligheter att bekämpa onlinerekrytering	33
Nya regler arbetskraftsinvandring	33
Nytt vandelskrav innebär att fler uppehållstillstånd kan nekas eller återkallas.....	34
Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt	34
Stärkt återvändandeverksamhet.....	35
Skärpta regler om utvisning på grund av brott.....	35
Kraven för att förvärva svenskt medborgarskap skärps	36
Bättre migrationsrättsliga regler för forskare och doktorander samt åtgärder för att motverka missbruk av uppehållstillstånd för studier.....	36
Skärpta regler om uppsikt och förvar	37
En ny mottagandelag.....	38
Klimat- och näringslivsdepartementet	39
Kontakt.....	39
Ett vattenbruks miljöpåverkan ska enbart bedömas enligt miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet.....	39

En ändamålsenlig vattenförvaltning som främjar samhällets utveckling och klimatomställning säkerställs	40
Förlängt stöd till elastbilar och effektivare handläggning av Klimatpremierna	40
Energimarknadsinspektionen blir tillståndsgivande myndighet enligt en EU-förordning om utfasning av importen av rysk naturgas	40
Ändrad lydelse av förbudet mot att avsiktligt störa vilda fåglar.....	41
Statligt stöd till företag för att genomföra åtgärder som stärker energiberedskapen	41
Stärkt regelverk kring invasiva främmande arter.....	41
Tillfälliga ändringar av fridlysningsbestämmelserna i artskyddsförordningen med anledning av stormskadad skog	42
Kompletterande bestämmelser till den nya EU-förordningen om transport av avfall	42
Nya bestämmelser om handläggning av ärenden om förnybar energi.....	43
Naturvårdsverket får ansvar för Sveriges skyldigheter gällande minskade metanutsläpp inom energisektorn	43
En elkonsument har rätt att få elstöd för förbrukad el under januari–februari 2026	43
En reformerad och moderniserad avfallslagstiftning	44
En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar	44
Kompletterande förordningar om en mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar	45
Nya konkurrensregler.....	45
Kapacitetskartor för elnät.....	45
Enklare att mata in biogas på gasnätet.....	46
Tidsfrister införs för handläggningen av ärenden som gäller förnybar energi	46
Undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet vid vattenkraftens omprövning.....	46
Kompletterande förordningar om undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet vid vattenkraftens omprövning.....	47
Miljöbrottsligheten ska identifieras och kartläggas	47
Ändringar i regler om energideklARATIONER för byggnader, energihushållningskraven och kraven om hållbar mobilitet	48
Ändrade regler för förvaltningen av kärnavfallsfondens medel.....	48
Nya regler om kärnämneskontroll och bedömningar av överensstämmelse.....	49
Giltigheten för Laponiaförordningen förlängs.....	49
Närboende till vindkraftsanläggningar ges rätt till en ersättning	50
Utvinning av kärnämnen klassificeras som kärnteknisk verksamhet	50
Möjlighet att bygga ut kärnkraft på fler platser vid Sveriges kust.....	50
En ny myndighet för miljöprövning bildas.....	51
Kompensation till fastighetsägare när bestämmelser om artskydd får till följd att pågående markanvändning begränsas	51
Kulturdepartementet	53

Kontakt.....	53
Ny ordning för prövning av ansökningar om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk	53
Bättre möjligheter för Sametinget att arbeta långsiktigt med minoritetspolitiken.....	53
Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet.....	55
Kontakt.....	55
Lag om avgift för områdessamverkan	55
En snabbare utbyggnad av kriminalvårdsanstalter och häkten	55
Slopad introduktionsutbildning	56
Åtgärder mot körkortsturism.....	56
Förenklade regler för förarutbildning inom försvarsmakten.....	57
Kommunala hyresgarantier för en socialt hållbar bostadsförsörjning	57
Effektiv och säker byggprocess	58
Hårdare tag mot fusk med färdskrivare.....	58
Förenklningar i jaktlagstiftningen	59
Enklare regler för fiskodling och annat vattenbruk.....	59
Förbud mot bottenträning i marina skyddade områden	60
Minskade avgifter för flygbolag.....	60
Förordning om statligt stöd till luft- och sjötransporter till och från Gotland	61
Juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente.....	61
Syssetsättning och boende på landsbygden.....	61
Beredskapslager i livsmedelskedjan.....	62
Stärkt beredskap inom primärproduktionen.....	62
Tydligare bestämmelser om samråd.....	62
Socialdepartementet	64
Kontakt.....	64
Bidragsspärr och administrativ sanktionsavgift införs i socialförsäkringen	64
En tillfällig statlig jobbprenie införs.....	65
Ett språkrav inom äldreomsorgen införs	65
Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående.....	66
Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård	66
Kravet på anmälan för att föräldrapenning ska få lämnas slopas	66
Regeringen stärker det förebyggande arbetet mot suicid genom nationella utredningar.....	67
Nästa steg för en god och nära vård	67
Ett aktivitetskrav införs inom försörjningsstödet	68
Partiellt vilande sjuk- eller aktivitetsersättning vid studier och aktivitetsersättning under provotid	68
Bättre förutsättningar för forskning som rör socialtjänst och LSS.....	69
Specialiseringstjänstgöring för sjukhusfysiker.....	69
Slopas matkrav för serveringstillstånd	70

Utbildningsdepartementet	71
Kontakt	71
Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan.....	71
En tioårig grundskola införs läsåret 2028/29	72
Registerkontrollerna i skolväsendet utökas	72
Tydligare ansvar och mindre dokumentation vid kränkande behandling.....	73
Skolor ska överlämna fler uppgifter i brottsförebyggande syfte	73
Bättre förutsättningar för att bedriva särskild utbildning med judiska studier.....	74
Skärpta antagningskrav till vissa lärar- och förskolläraryrkesutbildningar.....	74
Avgiften för förskola och fritidshem sänks	74
Bättre förutsättningar att överlämna yrkesutbildning på entreprenad	75
Yrkeshögskolan stärks.....	75
Ett mer långsiktigt och flexibelt statsbidrag för regionalt yrkesvux	76
Utrikesdepartementet.....	77
Kontakt	77
Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel	78

Inledning

Den här sammanställningen innehåller ett urval av de lagar och förordningar som träder i kraft under första halvåret 2026 eller en tid därefter, såväl nya lagar och förordningar som ändringar i befintliga.

Lagar och förordningar anger spelreglerna för vårt samhälle. En ny lag blir till genom att regeringen lämnar ett förslag, en proposition, till riksdagen. Efter att något av riksdagens utskott har bearbetat propositionen fattar riksdagen beslut om den nya lagen. Därefter utfärdar regeringen lagen, vilket innebär att den publiceras och blir känd. En ny förordning kan regeringen själv besluta om utan att lägga fram den för riksdagen.

Både lagar och förordningar publiceras i Svensk författningssamling (SFS). SFS publiceras elektroniskt på webbplatsen www.svenskforfattningssamling.se. Varje lag och förordning har ett unikt nummer i SFS.

Om du vill veta mer om propositioner, lagar och förordningar hittar du information på www.lagrummet.se. Lagrummet är en gemensam webbplats för den offentliga förvaltningens rättsinformation och innehåller länkar till rättsinformation hos regering, riksdag, domstolar och statliga myndigheter.

Lagstiftningsprocessen finns beskriven under rubriken ”Så styrs Sverige” på www.regeringen.se.

Den här sammanställningen kan laddas ner på www.regeringen.se. Vid publicering har vissa lagar ännu inte hunnit få några SFS-nummer. Det gäller nummer som slutar på ”000” (till exempel 2026:000).

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet: www.lagrummet.se

Regeringens och Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Regeringskansliets rättsdatabaser: <http://rkrattsbaser.gov.se>

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen ansvarar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet samt för att samordna den svenska EU-politiken.

Kontakt

Presskontakter hos statsminister Ulf Kristersson:

Presschef Hanna Strömberg

Tfn 076-128 61 69

Biträdande pressekreterare Tom Samuelsson

Tfn 076-131 82 01

Pressekreterare Linn Laurin

Tfn 076-133 67 90

Pressekreterare Susan Vo Berqvist

Tfn 076-130 95 62

Presskontakt hos EU-minister Jessica Rosencrantz:

Pressekreterare Sarah Pålsson

Tfn 070-216 10 54

Till halvårsskiftet 2026 träder inga lagar i kraft inom Statsrådsberedningens ansvarsområden.

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för frågor och ärenden som rör arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Departementet ansvarar också för integrationsfrågor, arbetet mot utanförskap och arbetet för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Dessutom ansvarar departementet för arbetet för mänskliga rättigheter på nationell nivå, att stärka hbtqi-personers rättigheter samt arbetet mot rasism och diskriminering.

Kontakt

Presskontakt hos arbetsmarknadsminister Johan Britz:

Pressekreterare Agnes Eklund

Tfn 076-142 63 78

Presskontakt hos jämställdhetsminister Nina Larsson:

Pressekreterare Natalia Rylander

Tfn 076-112 99 76

Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner

Ändringar: Lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, förordningen (2002:623) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:145 Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner

SFS: 2025:703–706

Ikraftträdande: 1 mars 2026

Ändringarna syftar till att förbättra förutsättningarna för informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner vad gäller arbetssökande som har behov av utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen. En kommun ska vara skyldig att till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter om en arbetssökande som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Kommunens skyldighet ska vara begränsad till sådana uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen. Arbetsförmedlingen ska vara skyldig att till en kommun lämna de uppgifter om en arbetssökande som behövs inom den kommunala

vuxenutbildningen. Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för att tillhandahålla den information som behövs inom kommunernas verksamhet som avser den kommunala vuxenutbildningen.

Skärpta sanktioner för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program

Ändring: Förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

SFS: 2026:91

Ikraftträdande: 1 juni 2026

Sanktionerna skärps för deltagare som inte har deltagit i en insats, aktivitet eller åtgärd, eller inte har sökt eller anmält sig till en anvisad utbildning. Ändringen innebär också ett förtydligande om att samma regler gäller för utbildning i svenska för invandrare, sfi, som för annan utbildning.

Ett individualiserat barn tillägg införs

Ändring: Förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

SFS: 2026:244

Ikraftträdande: 1 september 2026

Ersättningssystemet för nyanlända som deltar i etableringsprogrammet ändras i vissa delar. Bosättningsersättningen avskaffas och etableringstillägget ersätts av ett individualiserat barn tillägg. Individualiseringen innebär att barn tillägget betalas ut per programdeltagare, i stället för hushåll. Barn tillägget kommer att vara skattefritt. Syftet med att införa ett individualiserat barn tillägg är att stärka incitamenten för i synnerhet kvinnor som har barn att delta i etableringsprogrammet och börja arbeta.

Finansdepartementet

Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör statens ekonomi. Det handlar om samordning av statens budget, prognoser och analyser, skatte- och tullfrågor samt styrning och förvaltning av statens verksamhet. Dessutom ansvarar departementet för frågor som rör finansmarknad, kommuner och regioner, upphandling, bolag med statligt ägande, digitalisering, konsumentlagstiftning och kärnkraftsfinansiering.

Kontakt

Presskontakter hos finansminister Elisabeth Svantesson:

Pressekreterare Klara Söderberg

Tfn 076-108 90 82

Pressekreterare Dalilia Alibasic

Tfn 076-773 48 17

Presskontakt hos finansmarknadsminister Niklas Wykman:

Pressekreterare Victoria Ericsson

Tfn 076-137 89 04

Presskontakter hos civilminister Erik Slottner:

Pressekreterare Samuel Dalevi

Tfn 076-133 51 18

Pressekreterare Erika Svanström

Tfn 076-648 65 48

Tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel

Ändringar: Lagen (1994:1776) om skatt på energi med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:236 Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd, prop. 2025/26:275 Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern

SFS: 2026:371–374 och 2026:1224–1227

Ikraftträdande: 1 maj 2026 och 1 juli 2026

Skatten på bensin och diesel sänktes i ett första steg till EU:s minimiskattenivå under perioden 1 maj–30 september 2026.

Koldioxidskatten på bensin och diesel sänks i ett andra steg med 2 kronor och 40 öre per liter under perioden 1 juli–30 november 2026 vilket innebär en prissänkning med 3 kronor per liter inkl. moms vid full prisövervältring.

Sänkt moms på tillträde till danstillställningar

Ändringar: Mervärdesskattelagen (2023:200)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:109 Sänkt mervärdesskatt på tillträde till danstillställningar

SFS: 2026:841

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Mervärdesskattesatsen på tillträde till danstillställningar sänks från 25 procent till 6 procent. Syftet med förslaget är att främja dans och kultur i Sverige och innebär att tillträde till danstillställningar får samma skattesats som tillträden till vissa kulturella evenemang såsom konserter och teaterföreställningar. En danstillställning är i sammanhanget ett arrangemang där besökarna ges möjlighet att dansa till musik. Till exempel bör så kallade dansbandsevenemang samt nattklubbar och diskotek där det finns tydligt avgränsade ytor avsedda för dans i regel betraktas som danstillställningar.

Tillfälligt nedsatta arbetsgivaravgifter för 19–23-åringar

Ny lag: Lag (2026:100) om särskild beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 23 år

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:66 Tillfälligt nedsatta arbetsgivaravgifter för 19–23-åringar

SFS: 2026:100

Ikraftträdande: 1 april 2026

Mellan 1 april 2026 och 30 september 2027 sänks tillfälligt arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för unga mellan 19 och 23 år. Nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgiften och hälften av de övriga avgifterna ska betalas på ersättning upp till 25 000 kronor per kalendermånad.

Förbättrat regelverk om beskattning av skog

Ändringar: Lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskontomedel m.m., Inkomstskattelagen (1999:1229), Skatteförfarandelagen (2011:1244) och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:69 Förbättrat regelverk om beskattning av skog

SFS: 2026:113–117

Ikraftträdande: 1 april 2026

Flera åtgärder som syftar till att förenkla och förbättra regelverket för beskattning av skog, bland annat genom att öka möjligheterna för företag att periodisera intäkter. En ny ersättningsfond för naturvårdsmark införs. För enskilda näringsidkare införs ett naturvårdskonto, som möjliggör periodisering av ersättning för naturvårdsavtal. Lagen om skatt på ränta på skogskontomedel m.m. upphävs. Dessutom anpassas skattereglerna på som rör beskattning av skog till EU-rätten.

Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen

Ändringar: inregränslagen (1996:701), lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet, tullagen (2016:253), lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem, tullbefogenhetslagen (2024:710), inregränsförordningen (1996:702) och tullbefogenhetsförordningen (2024:759)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:81 Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen

SFS: 2026:111 och 2026:112 samt 2026:120–124

Ikraftträdande: 1 april 2026

Regleringen motsvarar huvudsakligen den som i dag gäller för kontanta medel vid gränsen mot länder utanför EU. Det innebär en anmälnings- och redovisningsskyldighet för kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro som förs över gränsen mot ett annat EU-land. Tullverket får även befogenhet att vidta åtgärder för att kontrollera anmälnings- och redovisningsskyldigheten och tillfälligt kvarhålla kontanta medel för vidare kontroll. Ett straffansvar införs som innebär att den som bryter mot anmälnings- eller redovisningsskyldigheten kan dömas till böter.

Nya bolåneregler

Ny lag: Lag om begränsning av bostadskrediter

Ändringar: Lagen om bank- och finansieringsrörelse (2004:297), lagen om kapitalbuffertar (2014:966), lagen om verksamhet med bostadskrediter (2016:1024)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:119 Utveckling av makrotillsynsområdet

SFS: 2026:226

Ikraftträdande: 1 april 2026

För att göra det enklare för fler att ta sig in på bostadsmarknaden har regeringen infört nya bolåneregler. Det skärpta amorteringskravet har tagits bort och man behöver inte som tidigare amortera upp till 3 procent om man har bostadslån på mer än 4,5 gånger sin bruttoårsinkomst. Taket för att ta bolån vid köp av ny bostad har höjts från 85 till 90 procent av bostadens värde. För tilläggs lån får dock belåningsgraden vara maximalt 80 procent av bostadens värde. Tidigare har vart femte år gällt för att kunna omvärdera sin bostad för att ändra amorteringstakten. Nu har det utvidgats till att även gälla omvärdering för att utöka låneutrymmet.

Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten

Nya lagar: Beskattningsdatalag (2026:125), Folkbokföringsdatalag (2026:126), Tulldatalag (2026:127), Kronofogdedatalag (2026:128), Lag om det statliga personadressregistret (2026:129) och Lag om dataskydd i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter (2026:130)

Nya förordningar: Beskattningsdataförordning (2026:156), Folkbokföringsdataförordning (2026:157), Tulldataförordning (2026:158), Kronofogdedataförordning (2026:159), Förordning (2026:160) om det statliga personadressregistret, Förordning (2026:161) om dataskydd i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter, Förordning (2026:162) om utlämnande av uppgifter från Skatteverkets beskattningsverksamhet, Förordning (2026:163) om utlämnande av uppgifter från Skatteverkets folkbokföringsverksamhet, Förordning (2026:164) om utlämnande av uppgifter från Tullverket och Förordning (2026:165) om utlämnande av uppgifter från Kronofogdemyndigheten

Ändringar: Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:88 Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten

SFS: 2026:125–196

Ikraftträdande: 2 april 2026

De registerlagar som tidigare tillämpats av Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten ersätts med varsin ny lag om personuppgiftsbehandling. De nya lagarna syftar till att ge berörda myndigheter möjlighet att behandla personuppgifter på ett modernt och ändamålsenligt sätt. Lagarna skyddar samtidigt enskilda mot att deras personliga integritet kränks. De nya lagarna har i huvudsak samma materiella tillämpningsområden som

de tidigare gällande lagarna. Myndigheterna får också ett uttryckligt rättsligt stöd för att använda dataanalyser och urval för en ännu mer effektiv kontrollverksamhet.

Ett nytt förbud mot spel på kredit

Ändring: spellagen (2018:1138)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:11 Ett nytt förbud mot spel på kredit

SFS: 2026:90

Ikraftträdande: 1 maj 2026

Genom ändringen införs ett förbud mot att licenshavare och spelombud tillåter eller medverkar till att spel om pengar finansieras med krediter. Licenshavare och spelombud ska även vidta lämpliga åtgärder för att motverka att spel finansieras med krediter. Regleringen utgör en utvidgning av det kreditförbud som funnits i spellagen och som innebär att licenshavare och spelombud inte får erbjuda eller lämna kredit för spelinsatser. Syftet med den nya regleringen är att motverka skuldsättning med anledning av spel om pengar. Kraven gäller för alla licenspliktiga former av spel och oavsett hur spelet tillhandahålls. Det finns dock en möjlighet för Spelinspektionen att besluta om undantag från förbuden för vissa aktörer med licens för allmännyttiga ändamål.

Nya möjligheter till befrielse från personligt betalningsansvar för företags obetalda skatter och avgifter samt rådrum

Ändringar: Skatteförfarandelagen (2011:1244) med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:52 Det skatterättsliga företrädaransvaret – nya regler om befrielse och rådrum

SFS: 2026:561–563

Ikraftträdande: 30 juni 2026

Möjligheterna till befrielse från personlig betalningsskyldighet för en företrädare för en juridisk person ändras. En företrädare ska helt eller delvis befrias från betalningsskyldighet om det är oskäligt att företrädaren är betalningsskyldig för den juridiska personens skatt eller avgift.

Det införs även en bestämmelse om rådrum. En företrädare som kan komma att bli betalningsskyldig för en juridisk persons skatt eller avgift ska efter ansökan kunna beviljas ett rådrum på två månader (rådrumsperiod). Rådrummet innebär att prövningen av skyldigheten för företrädaren att personligen ansvara för den juridiska personens obetalda skatter och avgifter

flyttas från skattens eller avgiftens ursprungliga förfallodag till den tidpunkt då rådrummet upphör.

Åtgärder mot momsbedrägerier

Ändringar: Skatteförfarandelagen (2011:1244) och skatteförfarandeförordningen (2011:1261)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:128 Åtgärder mot mervärdesskattebedrägerier

SFS: 2026:707 och 2026:708

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Skatteundandraganden genom mervärdesskattebedrägerier är ett stort problem vid handel inom EU. För att minska statens förluster införs regler som begränsar möjligheten för personer med avsikt att begå sådana brott att få tillgång till mervärdesskattesystemet. Skatteverket får bland annat större möjligheter att kontrollera vid registrering, neka eller avregistrera en person samt markera ett registreringsnummer som ogiltigt i VAT Information Exchange system (VIES). Myndigheten kan också besluta att överskjutande ingående moms inte ska tillgodoräknas. Syftet är att förhindra mervärdesskattebedrägerier och skatteundandragande.

Ny funktion för operativ krishantering

Ändringar: Lagen om Sveriges riksbank (2022:1568), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:116 En ny funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn

SFS: 2026:830 och 2026:831

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Digitaliseringen av det finansiella systemet innebär att samhällsviktiga finansiella tjänster, till exempel betalningar, är sårbara för störningar i den digitala infrastrukturen. Det kan handla om allt från cyberattacker till omfattande strömavbrott. För att motverka att en operativ störning leder till en samhällskris inrättas en ny funktion för operativ krishantering. Funktionen ska stödja arbetet med att upprätthålla det finansiella systemet genom att underlätta samordningen mellan myndigheter och företag och koordinera de åtgärder som behövs för att hantera en kris. Riksbanken ska leda krishanteringsfunktionen, där även Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och vissa företag i den finansiella sektorn ingår.

Starkare ställning för kontanter

Ny lag: Lag om skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning

Ändringar: Lag om betaltjänster (2010:751)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:199 Åtgärder för att stärka kontanternas ställning

SFS: 2026:769 och 2026:770

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Sverige ska ha ett motståndskraftigt betalningssystem. Det innebär att det behöver finnas olika sätt att betala för varor och tjänster. Regeringen stärker därför kontanternas ställning. Livsmedelsbutiker och apotek blir skyldiga att ta emot kontanter. Dessutom ska bankerna se till att konsumenter kan sätta in kontanter och att företag har tillgång till tjänster för växelkassa och insättning av dagskassa.

En starkare svensk fondmarknad

Ändringar: Lagen om investerarskydd (1999:158), lagen om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) (2000:192), lagen om värdepappersfonder (2004:46), lagen om investeringssparkonto (2011:1268), lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (2013:561), lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (2013:561)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:186 En starkare fondmarknad

SFS: 2026:908 och 2026:910

Ikraftträdande: 1 juli 2026

För att stärka den svenska fondmarknadens konkurrenskraft och motståndskraft genomförs en rad förändringar. För att undvika problem om många vill ta ut pengar samtidigt införs åtgärder som gör det enklare för fondbolagen att kunna avyttra tillgångar successivt. Det införs också nya verktyg för att minska likviditetsrisker i fonder. Fondandelar ska också kunna handlas på fler typer av handelsplatser och nya regler införs för fonder som lånar ut pengar för att minska riskerna och skydda investerare.

Arbetsgivaravgifterna ska synliggöras för statsanställda

Ny förordning: Förordning (2025:728) om statliga myndigheters skyldighet att informera anställda om arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift

Beslutsunderlag: Förslagen bygger på promemorian En skyldighet att informera anställda vid myndigheter under regeringen om arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift.

SFS: 2025:728

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Den nya förordningen innebär att anställda vid myndigheter under regeringen ska informeras om de arbetsgivaravgifter och den allmänna löneavgift som arbetsgivaren betalar till följd av anställningen.

Digitala kommunala sammanträden och förbättrad uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner

Ändringar: Kommunallagen (2017:725)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:164 Bättre förutsättningar för digitala kommunala sammanträden och förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner

SFS: 2026:836

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna innebär bland annat att kravet på att samtliga ledamöter vid fullmäktige- och nämndsammanträden ska kunna se och höra varandra tas bort. Ordföranden ska säkerställa vem som deltar i sammanträdet och att den som medverkar på distans kan följa sammanträdet och delta i behandlingen av ärendena. Fullmäktiges presidium får inte delta på distans. Det blir också tydligare att kommun- eller regionstyrelsens uppsiktsplikt även omfattar övriga nämnders kontroll och uppföljning av kommunala angelägenheter som lämnats över till privata utförare och att styrelsen varje år är skyldig att rapportera om detta till fullmäktige.

Förbättrade förutsättningar för kommuner att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Ändringar: Lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar, lagen (2023:456) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten, förordningen (2025:37) om skyldighet att lämna uppgifter till Utbetalningsmyndigheten och förordningen (2023:461) med instruktion för Utbetalningsmyndigheten

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:161 Förbättrade förutsättningar för kommuner att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och SOU 2025:20 Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

SFS: 2026:754–758

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna innebär att kommuners utbetalningar av ekonomiska förmåner till en enskild person och ekonomiska stöd som avser en enskild person kan bli föremål för Utbetalningsmyndighetens dataanalys och granskning. Från och med den 1 juli 2026 ska kommunerna på begäran av Utbetalningsmyndigheten lämna sådana uppgifter som behövs för myndighetens dataanalyser och urval. Från och med den 1 juli 2029 blir det obligatoriskt för kommuner att lämna uppgifter även utan en begäran från myndigheten. Ändringarna syftar till att förbättra förutsättningarna för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och förhindra ekonomisk brottslighet.

Förenklad leverantörskontroll vid upphandling

Ändringar: lagen (2016:1145) om offentlig upphandling med flera lagar och förordningar

Ny förordning: förordning (2026:890) om samordnad registerkontroll i samband med upphandling

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:177 Förenklad leverantörskontroll vid upphandling

SFS: 2026:880 med flera

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna innebär att det inrättas ett system för samordnad leverantörskontroll som ska tillämpas vid upphandling och användning av valfrihetssystem. Genom systemet ska det vara möjligt för upphandlande organisationer att kontrollera om det finns skäl för uteslutning av en leverantör till följd av brott, obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter samt med anledning av vissa kvalificerade ekonomiska svårigheter (till exempel konkurs). Det föreslås vidare bestämmelser om uteslutning av sökande i samband med användning av valfrihetssystem som liknar den reglering som gäller vid offentlig upphandling.

Nya regler mot sms-bedrägerier

Ändringar: Lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och förordningen (2002:511) om elektronisk kommunikation

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:233 Nya regler mot bedrägerier och annat vilseledande genom elektroniska kommunikationer

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Ändringarna syftar till att motverka att elektroniska kommunikationstjänster används för att genomföra bedrägerier eller vilseleda mottagare på något annat sätt. Den som tillhandahåller telefoni och sms ska ha en skyldighet att stoppa samtal och sms som antas utgöra ett led i ett bedrägeri eller annat vilseledande. Innehållet i ett samtal eller sms får inte kontrolleras, utan bedömningen ska göras utifrån teknisk information som avvikande trafikmönster eller andra avvikelser. Post- och telestyrelsen får föra en förteckning över registrerade avsändare och avsändarnamn för sms och publicera den på myndighetens webbplats. Post- och telestyrelsen får också meddela föreskrifter om vilka åtgärder som ska vidtas för att fullgöra skyldigheten.

Förutsättningar för kostnadseffektiv datadelning inom den offentliga förvaltningen

Ny lag: Lag om interoperabilitetskrav för datadelning inom den offentliga förvaltningen

Ny förordning: Förordning om interoperabilitetskrav för datadelning inom den offentliga förvaltningen

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:244 Nya krav på interoperabilitet vid datadelning inom den offentliga förvaltningen

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 15 augusti 2026

Interoperabilitetskrav ska tillämpas av den offentliga förvaltningen vid datadelning mellan förvaltningens aktörer så att data kan utbytas på ett sätt som är enhetligt och bestämt på förhand inom hela den offentliga förvaltningen. Syfte med de nya reglerna är att uppnå kostnadseffektiv datadelning och reglerna vänta på sikt medföra mycket stora besparingar för samhället. Myndigheten för digital förvaltning får meddela föreskrifter om interoperabilitetskrav för datadelning.

Försvarsdepartementet

Försvarsdepartementet ansvarar för frågor om totalförsvaret. Ansvaret inkluderar Sveriges militära försvar och samordning av civilt försvar. Departementet ansvarar även för samordning av samhällets krisberedskap och skydd mot olyckor. Vidare inriktar och följer departementet upp Sveriges bidrag till Natos avskräckning och försvar, internationella försvarssamarbeten samt internationella insatser.

Kontakt

Presskontakt hos försvarsminister Pål Jonson:

Pressekreterare Johan Hjelmstrand

Tfn 076-126 69 22

Presskontakt hos minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin:

Pressekreterare Adam Schelin

Tfn 076-140 43 17

Ett starkare skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap

Ny lag: Lag (2026:440) om skyddsrum och skyddade utrymmen

Ny förordning: Förordning (2026:443) om skyddsrum och skyddade utrymmen

Ändringar: Lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap, plan- och bygglagen (2010:900) samt förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:142 Ett starkare skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap

SFS: 2026:440–446

Ikraftträdande: 1 juni 2026

Lagändringarna syftar till att stärka skyddet för civilbefolkningen vid höjd beredskap. Lagändringarna innebär bland annat en tydligare ansvarsfördelning mellan olika aktörer i samhället både när det gäller skyddsrum och skyddade utrymmen och i fråga om planering av utrymning och inkvartering vid höjd beredskap. Den nya lagen ersätter lagen (2006:545) om skyddsrum och innebär en modernisering av regelverket. I lagen införs bland annat ett nytt slags skyddsalternativ, så kallade skyddade utrymmen.

En modern och ändamålsenlig reglering för signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Ny lag: Lag (2026:956) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet i krig eller krigsfara

Ändringar: Lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, lagen (2009:966) om Försvarsunderrättsdomstol och lagen (2021:1172) om personuppgiftsbehandling vid Försvarets radioanstalt samt förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:179 Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet – en modern och ändamålsenlig lagstiftning

SFS: 2026:956–958, 2026:1053, 2026:1116–1118

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Den nya lagen syftar till att möjliggöra för Försvarets radioanstalt (FRA) kan bedriva en effektiv och ändamålsenlig signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet i krig och krigsfara. Genom lagändringarna införs bland annat ett nytt ändamål som möjliggör signalspaning i övningsverksamhet och ett undantag för nödliknande situationer från det befintliga förbudet mot att inhämta och förstöra inhämtade signaler mellan en avsändare och en mottagare som båda befinner sig i Sverige. Vidare möjliggörs en än mer effektiv organisation och handläggning vid Försvarsunderrättsdomstolen.

Förbättrade förutsättningar för operativt militärt samarbete

Ändringar: Lagen (1992:1300) om krigsmateriel, skyddslagen (2010:305), kamerabevakningslagen (2018:1200), lagen (2020:782) om operativt militärt samarbete, vapenlagen (2026:408)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:254 Förbättrade förutsättningar för operativt militärt samarbete

SFS: 2026:1371–1375

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Lagändringarna syftar till att skapa bättre förutsättningar för Sveriges deltagande i det operativa militära samarbetet inom Nato och att underlätta för utländska styrkor att bedriva militär verksamhet i Sverige. Lagändringarna innebär bland annat att regeringen får besluta att Nato, eller en stat som är medlem i den organisationen eller i EU, vid genomförandet av militär verksamhet för avskräckning och försvar får vidta militära försvarsåtgärder på svenskt territorium.

Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter

Nya lagar: Lag (2026:1200) om uppgiftsskyldighet vid samverkan inom det nationella cybersäkerhetscentret, lag (2026:1201) om Försvarets radioanstalts behandling av personuppgifter inom det nationella cybersäkerhetscentret

Ändringar: Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:214 Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter

SFS: 2026:1200–1202

Ikraftträdande: 15 juli 2026

De nya lagarna och lagändringarna syftar till att säkerställa att det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) vid Försvarets radioanstalt (FRA) kan arbeta effektivt och rättssäkert. Lagen om uppgiftsskyldighet innebär att de myndigheter som samverkar inom centret som utgångspunkt kommer att vara skyldiga att lämna nödvändig information till varandra. Lagen om personuppgiftsbehandling möjliggör för FRA att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt inom NCSC samtidigt som den personliga integriteten skyddas. Det införs även en ny sekretessbestämmelse som ska skydda uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden hos NCSC, i syfte att säkerställa att enskilda inte undviker att kontakta centret av rädsla för att deras uppgifter sprids på ett obefogat sätt.

Verksamhetsöverföring till det nationella cybersäkerhetscentret för ett mer sammanhållet cybersäkerhetsarbete

Ändringar: Förordningen (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt, förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för civilt försvar, förordningen (2025:237) om det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt, cybersäkerhetsförordningen (2025:1507), m.fl.

Beslutsunderlag: Samlade förslag för ökad cybersäkerhet (SOU 2025:79) och hemställan från Myndigheten för civilt försvar om att skapa rättsliga förutsättningar för behandling av personuppgifter rörande lagöverträdelser

SFS: 2026:617–623

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Genom förordningsändringarna överförs Myndigheten för civilt försvar (MCF:s) uppgifter på cybersäkerhetsområdet till det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) vid Försvarets radioanstalt (FRA). Verksamhetsöverföringen syftar till att skapa förutsättningar för ett mer

sammanhållet och fokuserat arbete där NCSC utgör navet i Sveriges cybersäkerhetsarbete.

Ny instruktion för Totalförsvarets plikt- och provningsverk

Ny förordning: Förordning med instruktion för Totalförsvarets plikt- och provningsverk

SFS: 2026:611–612

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Den nya förordningen syftar till att tydliggöra Totalförsvarets plikt- och provningsverks uppgifter och roll inom totalförsvaret. I förordningen delas myndighetens uppgifter upp mellan huvuduppgifter och övriga uppgifter. Därutöver formaliseras myndighetens stående uppdrag och det skapas tydligare ramar för myndighetens uppdrag åt andra aktörer. Genom förordningen kommer instruktionen i större utsträckning att spegla de uppgifter som myndigheten ansvarar för.

Förbättrade möjligheter till kontroll över explosiva varor

Ändringar: Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor samt förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:123 Explosiva varor – förbättrade möjligheter till kontroll

SFS: 2026:574 och 2026:575

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lag- och förordningsändringarna innebär skärpningar i regelverket om brandfarliga och explosiva varor. Bland annat får Polismyndigheten direktåtkomst till det nationella tillståndsregistret för explosiva varor, en rätt att överklaga tillståndsbeslut och en skyldighet att anmäla till tillståndsmyndigheten om ett tillstånd bör återkallas. Genom ändringarna stärks kontrollen ytterligare, vilket bland annat gör det svårare för kriminella att få tag på explosiva varor.

Justitiedepartementet

Justitiedepartementet ansvarar för rättsväsendets myndigheter, bland andra polisen, åklagarna, domstolarna och kriminalvården. Departementet ansvarar också för migrations- och asylfrågor. Lagstiftningen inom statsrätt och allmän förvaltningsrätt, civilrätt, processrätt, straffrätt, allmän ordning och säkerhet samt migrations- och asylrätt och lagstiftningen om svenskt medborgarskap ligger inom departementets ansvarsområde..

Kontakt

Presskontakter hos justitieminister Gunnar Strömmer:

Pressekreterare Caroline Opsahl

Tfn 076-141 15 42

Pressekreterare Ebba Koril

Tfn 076-126 49 29

Pressekreterare Hanna Johansen

Tfn 076-107 63 65

Presskontakt hos migrationsminister Johan Forssell:

Pressekreterare Victoria Holmqvist

Tfn 076-142 29 39

Ett ställföreträdarskap att lita på

Ny förordning: Ställföreträdarförordningen

Ändringar: Föräldrabalken, lagen (2205:429) om god man för ensamkommande barn, lagen (2017:310) om framtidsfullmakter med flera lagar och förordningar.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:92 Ett ställföreträdarskap att lita på

SFS: 2026:490–499 och 2026:667–672

Ikraftträdande: I huvudsak 1 juli 2026

Lagändringarna ökar självbestämmandet och tryggheten för den som har god man eller förvaltare. Den enskildes ställning stärks och kvaliteten i ställföreträdarverksamheten höjs. Ramarna för uppdraget som god man eller förvaltare tydliggörs, med ökat fokus på den enskildes vilja och välbefinnande.

En central statlig myndighet får ansvar för frågorna, inklusive tillsynsvägledning, föreskrifter och utbildning av ställföreträdare. Ett nationellt ställföreträdarregister införs för att underlätta tillsyn och styrka behörighet i kontakter med myndigheter och banker. Överförmyndarnas verksamhet effektiviseras, bland annat genom utökad beslutanderätt i icke tvistiga ärenden och lagreglering av möjligheten att utse anställd ställföreträdare.

Förbud mot kusinäkenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar

Ändringar: Äktenskapsbalken och lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap
Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:154 Förbud mot kusinäkenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar

SFS: 2026:947 och 2026:948

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagändringar har införts som innebär ett förbud mot äktenskap mellan kusiner och andra nära släktingar i syfte att motverka hedersrelaterat förtryck, tvång och andra påtryckningar vid ingående av äktenskap. Förbudet omfattar äktenskap mellan kusiner och gäller utan undantag. Även äktenskap där den ena är släkt i rätt nedstigande led med den andras syskon har förbjudits. Vidare har möjligheten för halvsyskon och syskon till följd av adoption att få tillstånd att ingå äktenskap avskaffats.

Ändamålsenliga utmättningsregler och utvidgad distansutmätning

Ändringar: Utsökningsbalken, skatteförfarandelagen (2011:1244), kustbevakningslagen (2019:32), tullbefogenhetslagen (2024:710) och utsökningsförordningen (1981:981) med flera lagar och förordningar.
Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:224 Ändamålsenliga utmättningsregler och utvidgad distansutmätning

SFS: 2026:854–861

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagändringar har genomförts för att möjliggöra att fler brottsbekämpande myndigheter ska kunna biträda Kronofogdemyndigheten vid utmätning på distans. Syftet är att Kronofogdemyndigheten snabbt och effektivt ska kunna säkra tillgångar. Det utgör också ett led i arbetet med att motverka och förebygga organiserad brottslighet.

Fastigheter och bostadsrätter ska även behandlas lika i så stor utsträckning som möjligt vid utmätning. Ändringarna innebär att försäljning av fast egendom får ske genom exempelvis e-auktion och att bostadsrätter får säljas under hand av t.ex. en fastighetsmäklare. Det kommer leda till ett effektivare förfarande och högre försäljningspris.

Ett stärkt konsumentskydd vid distansavtal

Ändringar: Lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler, lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, lagen (2010:751) om betaltjänster, konsumentkreditlagen (2010:1846) och lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:84 Ett stärkt konsumentskydd vid distansavtal

SFS: 2026:246–250

Ikraftträdande: 19 juni 2026

Flera lagändringar har genomförts för att stärka konsumentskyddet vid distansavtal om finansiella tjänster och instrument. Lagändringarna genomför ett EU-direktiv på konsumenträttens område. Ändringarna innebär att reglerna om ångerrätt och information anpassats till dagens digitala landskap och ett skydd mot vilseledande hemsidor och applikationer. För alla distansavtal som ingås genom ett onlinegränssnitt och omfattas av ångerrätt har det dessutom införts en funktion för utövande av ångerrätten.

Ersättningsregler med brottsoffret i fokus

Ändringar: Utsökningsbalken, skadeståndslagen (1972:207), lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder, brottsskadelagen (2014:322) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:222 och betänkandet SOU 2025:23.

SFS: 2026:1204–1211 och 2026:1212–1220

Ikraftträdande: 1 september 2026

Ändringarna syftar till att stärka brottsoffrets ställning och minska skadeverkningarna av brott. De innebär bland annat att brottsoffrets väg till att få statlig brottsskadeersättning förenklas och förkortas, och att vårdnadshavares skadeståndsansvar för skador som deras barn orsakar genom brott skärps. Vidare utvidgas utmätningsmöjligheterna till förmån för brottsoffer, och frivillig betalning av brottsskadestånd underlättas. Lagändringar görs också för att åstadkomma en mer rimlig och ändamålsenlig ordning för ersättning vid frihetsberövanden.

Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck

Ändringar: Rättegångsbalken, brottsbalken, äktenskapsbalken och lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:213 Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck

SFS: 2026:949–952

Ikraftträdande: 2 juli 2026

Flera ändringar har genomförts för att stärka lagstiftningen mot hedersrelaterat våld och förtryck. Ändringarna innebär bland annat att det straffbara området för brotten äktenskapstvång och vilseledande till äktenskapsresa, som byter namn till äktenskapsresebrott, utvidgas till att omfatta fler gärningar, att straffen för dessa brott och för barnäktenskapsbrott skärps och att ett nytt brott, äktenskapsresebrott mot barn, införs. Hemliga tvångsmedel ska vidare kunna användas vid utredningar om äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Ändringarna innebär även att förbudet mot att erkänna otillättna utländska äktenskap ska gälla utan undantag.

Frihetsberövande påföljder för barn och unga

Ändringar: Rättegångsbalken, brottsbalken, socialförsäkringsbalken, passlagen (1978:302), polislagen (1984:387), lagen om (1988:688) om kontaktförbud, lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, skollagen (2010:800), socialtjänstlagen (2025:400) m.fl.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:132 Frihetsberövande påföljder för barn och unga

SFS: 2026:515 och 2026:539 m.fl.

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagändringarna innebär bland annat att barn och unga, i de fall en frihetsberövande inte kan undvikas, ska dömas till fängelse i stället för sluten ungdomsvård. Lagändringarna innebär att Kriminalvården blir ansvarig för verkställigheten och att påföljden sluten ungdomsvård utmönstras ur påföljdssystemet.

De barn som döms till fängelse ska placeras på särskilda barn- och ungdomsavdelningar som ska vara anpassade efter barns behov och rättigheter. Avdelningarna ska stå klara den 1 juli 2026.

Modernare regler ska öka tillgången på hyresbostäder

Ny lag: Privatuthyrningslag (2026:772)

Ny förordning: Förordning (2026:778) om upphävande av förordningen (1978:313) om taxa för yrkesmässig bostadsförmedling

Ändringar: Jordabalken (1970:994), lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder, hyresförhandlingslagen (1978:304), bostadsrättslagen (1991:614), lagen (1994:831) om rättegången i vissa hyresmål i Svea hovrätt.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:187 En mer flexibel hyresmarknad

SFS: 2026:772–778

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagändringarna införs i syfte att skapa en mer flexibel hyresmarknad och öka tillgången på bostäder. Den nya privatuthyrningslagen medför mer lättillgängliga regler med utökade möjligheter att hyra ut och friare hyressättning. Det införs också en ändring som innebär att möjligheten att hyra ut sin bostadsrätt i andra hand utökas. Vidare införs mer ändamålsenliga regler för att möta företagens behov av bostäder till sin personal (företagsbostäder) och för att underlätta boendeformen där hyresgäster hyr varsitt rum och delar på gemensamma ytor (delningsbostäder).

Därutöver höjs ersättningen till hyresförmedlare och prövningstillstånd i mål om återbetalning av hyra införs.

Tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands

Ny lag: Lag (2026:983) om tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands

Ny förordning: Förordning (2026:995) om tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands

Ändringar: Fängelselagen (2010:610) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:185 Tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands

SFS: 2026:983

Ikraftträdande: 3 juli 2026

En ny lag om tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands har införts med anledning av avtalet mellan Sverige och Estland om verkställighet av svenska fängelsestraff i Estland. Avtalet syftar till att avhjälpa platsbristen inom Kriminalvården. Lagen möjliggör att svenska fängelsestraff under viss tid kan verkställas i kriminalvårdsanstalt utomlands

och är generellt utformad för att kunna tillämpas i förhållande till stater som Sverige ingår sådana överenskommelser med. Lagen innehåller bestämmelser om bland annat Kriminalvårdens handläggning, urval av intagna, permissioner, försändelser, upphörande av verkställighet och överklagande.

Riksdagen har godkänt avtalet mellan Sverige och Estland om verkställighet av svenska fängelsestraff i Estland samt beslutat att överlåta rättskipnings- och förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning till Estland i enlighet med avtalet.

Vistelseförbud och kriminalisering av rymning

Ändringar: Brottsbalken, socialförsäkringsbalken, lag (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m., fängeslagen (2010:610), lag (2026:252) om verkställighet av säkerhetsförvaring, förordningen (2003:69) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, förordningen (2006:519) om särskilt personsäkerhetsarbete m.m., förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin, förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar, fängelseförordningen (2010:2010), förordningen (2018:1747) om viss underrättelseskyldighet för Kriminalvården.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:181 Ett förstärkt samhällsskydd och tydligare reaktioner vid återfall i brott

SFS: 2026:924–934

Ikraftträdande: 2 juli 2026

Lagändringar har införts i syfte att stärka samhällsskyddet vid allvarlig och upprepad brottslighet, minska risken för återfall och öka tryggheten för brottsoffer. Rymning från vissa former av frihetsberövande, såsom häkten och anstalter, har kriminaliserats. Återfall i brott ges större betydelse vid straffmätningen och möjligheterna att förena skyddstillsyn med fängelse har utökats. Den som är dömd till skyddstillsyn eller är villkorligt frigiven ska meddelas begränsningar av rörelsefriheten (vistelseföreskrift), om den dömda är involverad i, eller har koppling till, en grupp av personer som utövar allvarlig brottslighet, och riskerar att begå eller på annat sätt medverka till allvarlig brottslighet på en viss plats eller inom ett visst område. Vistelseföreskrifter ska även kunna meddelas i syfte att skydda målsäganden. Vidare anges i lag att involvering i, eller koppling till, en grupp av personer som utövar allvarlig brottslighet ska beaktas vid beslut om permission samt att den intagnes beteende ska beaktas vid beslut om permission och frigivningsförberedande åtgärder.

Nya förslag stärker utredningar av brott som begås av barn och unga

Ändringar: rättegångsbalken, lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott, lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning, tullbefogenhetslagen (2024:710), lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot, förordningen (1988:31) om tingsrätternas beredskap för prövning av häktningsfrågor m.m., förordningen (1994:1763) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:227 Bättre möjligheter att utreda brott av unga lagöverträdare och några andra processrättsliga frågor

SFS: 2026:967-978

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagändringarna innebär att fler tvångsmedel får användas mot barn som inte uppnått straffbar ålder. För tvångsmedlen beslag, husrannsakan och kroppsvisitation tas kravet på särskilda skäl bort. Vidare utökas möjligheten att ta upp biometriska underlag från barn. Lagändringarna innebär också att det införs ett nytt tvångsmedel för kvarhållande av en grupp av personer i identifieringssyfte och en särskild reglering för tvångsmedel i förundersökningar som återupptas för att utreda om det finns grund för resning.

En särskild straffbestämmelse för psykiskt våld

Ny lag: Lag (2026:852) om ändring i brottsbalken

Ändringar: Brottsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:138

SFS: 2026:852

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagändringar har införts i syfte att stärka det straffrättsliga skyddet mot psykiskt våld. Ett nytt brott, psykiskt våld, har införts i brottsbalken. Brottet omfattar att upprepat utsätta en person för kränkningar, såsom beskyllningar, nedsättande uttalanden, förödmjukande beteenden, otillbörliga hot, tvång eller övervakning, om kränkningarna sammantagna är ägnade att allvarligt skada personens självkänsla. Även varaktig otillbörlig övervakning som är ägnad att allvarligt skada den utsattas självkänsla omfattas av kriminaliseringen. Straffet är fängelse i högst fyra år. Samtidigt infördes lagändringar som innebär att brottet psykiskt våld och brottet förolämpning

kan ingå som ett led i bland annat grov fridskränkning, grov kvinno-
fridskränkning, olaga förföljelse och hedersförtryck. Psykiskt våld kan också
utgöra ett grundbrott till barnfridsbrott.

Ett utvidgat straffansvar för förberedelse och stämpling till brott

Ändringar: Brottsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:49 Ett utvidgat straffansvar för försök,
förberedelse och stämpling till brott

SFS: 2026:94

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Den organiserade brottsligheten är systemhotande och måste förebyggas och
bekämpas med hela samhällets förmåga. För att på ett tidigt stadium kunna
ingripa och förhindra att allvarlig brottslighet fullbordas utvidgas
straffansvaret för förberedelse och stämpling till brott.

Dubbla straff för brott i kriminella nätverk och skärpta straffskalor

Ändringar: Brottsbalken, rättegångsbalken, skattebrottslagen (1971:69),
lagen (2000:1225) om straff för smuggling, bidragsbrottslagen (2007:612),
lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, lagen (2016:1307) om
straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden,
subventionsbrottslagen (2025:1267).

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:218 Dubbla straff för brott i kriminella
nätverk och skärpta straffskalor

SFS: 2026:1235

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Lagändringarna är ett led i att åstadkomma ett mer rättvist straffsystem där
straffen på ett bättre sätt återspeglar brottslighetens allvar,
brottsofferperspektivet ges ett ökat inflytande och samhällsskyddet
förbättras.

Ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar

Ändringar: Brottsbalken, lagen (1994:260) om offentlig anställning och
förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:217

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Lagändringarna innebär att en ny straffbestämmelse, missbruk av offentlig

ställning, införs i brottsbalken. Brottet omfattar personer som utövar offentlig tjänst, offentligt uppdrag eller annan offentlig verksamhet och som uppsåtligen bryter mot lag eller annan författning för att ge sig själv eller någon annan en otillbörlig förmån. Även agerande som syftar till att otillbörligt missgynna någon annan omfattas. Straffet är böter eller fängelse i högst två år. Även ett grovt brott införs, med straffet fängelse i lägst ett år och sex månader och högst sex år. För att lagstiftningen bättre ska återspegla brottslighetens allvar höjs också minimistraffet för grovt tjänstefel till fängelse i ett år och sex månader.

Nya möjligheter att bekämpa onlinerekrytering

Ny lag: Lag (2026:000) om avlägsnande av rekryteringsinnehåll online

Ny förordning: Förordning (2026:000) om avlägsnande av rekryteringsinnehåll online

Ändringar: offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:276

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 15 juli 2026

Den nya lagen innebär att Polismyndigheten ska kunna kräva att digitala plattformar inom en timme tar bort rekryteringsannonser till våldsdåd och annan grov brottslighet. En plattform som inte samarbetar riskerar en sanktionsavgift på upp till fem miljoner kronor. Vid en systematisk överträdelse av lagen ska sanktionsavgiften kunna bestämmas till fyra procent av leverantörens globala omsättning.

Den nya lagen syftar till att motverka att kriminella nätverk rekryterar barn och unga till att begå allvarliga brott.

Nya regler arbetskraftsinvandring

Ändringar: Utlänningslagen (2005:716), utlänningsförordningen (2006:97), förordning (2019:502) med instruktion för Migrationsverket, förordning (1999:1134) om belastningsregister och förordning (1999:1135) om misstankeregister

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:87 Nya regler för arbetskraftsinvandring

SFS: 2026:295, 2026:605–609

Ikraftträdande: I huvudsak den 1 juni 2026

Ändringarna syftar till att skärpa villkoren för arbetskraftsinvandring samtidigt som invandring av högkvalificerad arbetskraft främjas. De innebär bland annat att ett krav på heltäckande sjukförsäkring och ett lönekrav införs

som villkor för arbetstillstånd samtidigt som vissa yrken och andra grupper undantas från det nya lönekravet. Personliga assistenter och bärplockare i skog utesluts från möjligheten att beviljas arbetstillstånd. Vidare höjs den särskilda avgiften för den som har en utlänning anställd som inte har rätt att vistas eller arbeta i Sverige. Migrationsverket får också tillgång till vissa uppgifter om arbetsgivare i misstanke- och belastningsregistret och två nya brott, exploatering av utländsk arbetskraft och handel med arbetstillstånd, införs. Möjligheterna för vissa högkvalificerade utlänningar att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige utökas.

Nytt vandelskrav innebär att fler uppehållstillstånd kan nekas eller återkallas

Ändringar: Ändring i utlänningslagen (2005:716)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:264

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 13 juli 2026

En utlännings vandel (levnadssätt) ska i ökad utsträckning kunna beaktas vid prövningen av beviljande och återkallelse av uppehållstillstånd. Det huvudsakliga syftet med ändringen är att skapa större möjligheter att kunna avlägsna utlänningar ur landet på grund av brister i deras vandel. Därutöver ska uppehållstillstånd kunna återkallas i fler fall än i dag. Det övergripande syftet är att åstadkomma skärpta regler för uppehållstillstånd.

Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt

Ändringar: Lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn, utlänningslagen (2005:716), utlänningsdatalagen (2016:27), lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar, mottagandelagen (2026:999) och utlänningsförordningen (2006:97) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:262 Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt

SFS: 2026:1142–1195

Ikraftträdande: 12 juli 2026 respektive 1 och 2 oktober 2026

Ändringarna innebär att möjligheten för vissa utlänningar att beviljas permanent uppehållstillstånd utmönstras ur utlänningslagen. Ändringarna innebär också att svensk rätt anpassas till EU:s migrations- och asylpakt,

bland annat genom att terminologin och systematiken för det svenska asylförfarandet ändras, det så kallade gränsförfarandet för asyl tillämpas i fler situationer än de som är obligatoriska enligt EU-rätten, rätten till offentligt biträde vid handläggningen av ärenden om internationellt skydd hos Migrationsverket begränsas. Vidare ansvarar Polismyndigheten, Migrationsverket respektive regionerna för utförandet av det nya så kallade screeningförfarandet och åldersgränsen för att ta fingeravtryck och fotografier i vissa fall under migrationsprocessen sänks till sex år.

Stärkt återvändandeverksamhet

Ändringar: Lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, utlänningslagen (2005:716), utlänningsdatalagen (2016:27), lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar, utlänningsförordningen (2006:97) och utlänningsdataförordningen (2016:30), med flera lagar.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:263

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 13 juli 2026

Lagändringar har införts i syfte att effektivisera arbetet med att verkställa av- och utvisningsbeslut. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten och Skatteverket har fått en skyldighet att på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten om det finns anledning att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige.

Reglerna om inre utlänningskontroll har moderniserats och stärkts för att möjliggöra fler kontroller. Myndigheterna har även fått utökade möjligheter att klarlägga en utlännings identitet, bland annat genom att omhänderta och genomsöka mobiltelefoner. Dessutom kan fingeravtryck och fotografier användas mer och effektivare i utlänningsärenden.

Skärpta regler om utvisning på grund av brott

Ändringar: Utlänningslagen (2005:716), utlänningsförordningen (2006:97), förordningen (2015:743) med instruktion för Åklagarmyndigheten, förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:235

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 1 sept 2026

Lagändringar har införts i syfte att möjliggöra fler beslut om utvisning av utlänningar som begår brott. Brott är som huvudregel utvisningsgrundande

redan när den påföljd som döms ut är strängare än böter, och avvägningen mellan skälen för och emot utvisning ska i fler fall leda till utvisning. De tidigare kvalificerade kraven för utvisning av utlänningar som kommit till Sverige före 15 års ålder har avskaffats. Allmän domstol ska inte längre beakta verkställighetshinder vid prövningen av om utvisning ska ske.

Återreseförbuden har förlängts och kan i fler fall vara utan tidsbegränsning. Åklagare är skyldiga att yrka på utvisning när en utlänning åtalas för ett utvisningsgrundande brott. Vidare har straffen skärpts för vissa brott enligt utlänningslagen.

Kraven för att förvärva svenskt medborgarskap skärps

Ny förordning: Förordning (2026:451) om medborgarskapsprov

Ändringar: Lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap och flera förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:175 Skärpta krav för svenskt medborgarskap

SFS: 2026:447–455

Ikraftträdande: I huvudsak den 6 juni 2026

Lagändringar har genomförts för att skärpa reglerna om förvärv av svenskt medborgarskap och stärka medborgarskapets ställning. Kraven på hemvist i Sverige har skärpts och högre krav ställs på den sökandes levnadssätt. Ett försörjningskrav har införts, liksom krav på tillräckliga kunskaper i svenska och om det svenska samhället. Anmälningförfarandet har begränsats i stor utsträckning. Barn har getts möjlighet att självständigt ansöka om svenskt medborgarskap. Tidigare svenska medborgare som är födda utanför Sverige och aldrig har varit bosatta i landet kan ansöka om att återfå sitt medborgarskap.

Bättre migrationsrättsliga regler för forskare och doktorander samt åtgärder för att motverka missbruk av uppehållstillstånd för studier

Ny lag: Lag (2026:456) om uppehållstillstånd i vissa fall för utlänningar med tillfälligt skydd

Ändringar: Utlänningslagen (2005:716), lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, utlänningsförordningen (2006:97), förordningen (2026:162) om utlämnande av uppgifter från Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:146

SFS: SFS 2026:456–460

Ikraftträdande: 11 juni 2026

Lagändringar har införts i syfte att förbättra förutsättningarna för utländska forskare och doktorander att verka i Sverige samt motverka missbruk av uppehållstillstånd för studier.

Doktorander kan beviljas uppehållstillstånd för forskning. Forskare och doktorander kan få permanent uppehållstillstånd snabbare samt längre uppehållstillstånd för att söka arbete efter avslutad forskning eller studier. Möjligheterna för dessa grupper och deras familjemedlemmar att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige har utökats.

Samtidigt har möjligheterna att arbeta med uppehållstillstånd för studier begränsats. Kraven på studieframsteg och för byte till andra tillstånd har skärpts, och fler möjligheter att återkalla uppehållstillstånd för familjemedlemmar har införts. En ny lag med särskilda bestämmelser om uppehållstillstånd för massflyktingar från Ukraina har också införts.

Skärpta regler om uppsikt och förvar

Ändringar: Utlänningslagen (2005:716), lagen (2005:754) om transitering av tredjelandsmedborgare, lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl., skollagen (2010:800), utlänningsförordningen (2006:97) och förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:265 Skärpta regler om uppsikt och förvar

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: I huvudsak den 21 juli 2026

Ändringarna syftar till att bidra till en välordnad och effektiv migrationsprocess. De innebär bland annat att förutsättningarna för att besluta om uppsikt och förvar utvidgas och tydliggörs samt att en utlänning vid behov ska kunna hållas i förvar under längre tid i vissa fall. Det införs även fler former av uppsikt. En sådan uppsiktsform är vistelseskyldighet som kan övervakas elektroniskt (förstärkt uppsikt). Vidare blir det tydligare vilken myndighet – Migrationsverket, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen – som i varje skede av migrationsprocessen är ansvarig för att besluta om uppsikt och förvar.

En ny mottagandelag

Ny lag: Mottagandelag (2026:999)

Ändringar: Socialförsäkringsbalken med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:229 En ny mottagandelag

SFS: 2026:999–1010

Ikraftträdande: 1 okt 2026

En ny mottagandelag har beslutats med syfte att skapa ett mer ordnat mottagande, effektivisera asyl- och återvändandeprocessen samt minska utanförskapet. Lagen innebär att asylsökande som huvudregel ska bo på ett asylboende och vistas i ett begränsat geografiskt område. De ska omfattas av närvarokontroll eller anmälningsskyldighet, där bristande efterlevnad kan leda till minskat eller indraget ekonomiskt stöd eller att asylansökan anses återkallad. Rätten att arbeta under asylprocessen avskaffas, men kan medges efter sex månader om beslut i ärendet om uppehållstillstånd ännu inte fattats. Lagen gäller både asylsökande och personer som omfattas av massflyktsdirektivet.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Klimat- och näringslivsdepartementet har ansvar för frågor som rör klimat, miljö, energi, näringsliv och innovation. Departementet ansvarar även för strålsäkerhet, Agenda 2030 samt friluftsliv och arbetar med omställningen till cirkulär ekonomi.

Kontakt

Presskontakter hos energi- och näringsminister samt vice statsminister Ebba Busch:

Presschef Mia Widell

Tfn 076-125 17 09

Pressekreterare Axel Vide

Tfn 076-141 28 13

Pressekreterare Elisabeth Wanngård

Tfn 070-232 25 28

Presskontakt hos klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari:

Pressekreterare Thea Andersson

Tfn 076-1101763

Ett vattenbruks miljöpåverkan ska enbart bedömas enligt miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet

Ny förordning: Förordningen om miljöhänsyn i vattenbruket

Ändringar: Miljöprövningsförordningen (2013:251) och förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

SFS: 2025:842–844

Ikraftträdande: 1 juli 2026

I juni 2025 utfärdade regeringen ändringar i miljöbalken och fiskelagen som syftar till att ett vattenbruks miljöpåverkan enbart ska bedömas enligt miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet. Den nya förordningen och förordningsändringarna innebär att vattenbruk är prövningspliktigt endast enligt 9 kap. miljöbalken och att prövningsplikten enligt miljöbalken utvidgas till att omfatta det mesta av det yrkesmässiga vattenbruket. Den nya förordningen innebär att det nya bemyndigandet att meddela föreskrifter om miljöhänsyn i vattenbruket i miljöbalken delegeras till Havs- och vattenmyndigheten.

En ändamålsenlig vattenförvaltning som främjar samhällets utveckling och klimatomställning säkerställs

Ändringar: Vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

SFS: 2026:2

Ikraftträdande: 10 februari 2026

Ändringen innebär att kvalitetskrav för uran i ytvatten ska bestämmas i förhållande till den biotillgängliga koncentrationen av uran. Syftet med ändringen är att säkerställa en ändamålsenlig vattenförvaltning som främjar samhällets utveckling och klimatomställning samtidigt som skyddet för Sveriges vatten upprätthålls.

Förlängt stöd till ellastbilar och effektivare handläggning av Klimatpremierna

Ändringar: Förordningen (2020:750) om statligt stöd till vissa miljöfordon med flera förordningar

SFS: 2026:80–83

Ikraftträdande: 24 mars 2026

Möjligheten att söka stöd för inköp av lätta ellastbilar förlängs till den 31 oktober 2027. Det införs också nya regler för att effektivisera handläggningen av klimatpremierna och möjliggöra ytterligare digitalisering av ansökningsprocessen. Det så kallade takbeloppet för stöd för inköp av miljöarbetsmaskiner samt för inköp och leasing av utsläppsfria tunga lastbilar tas bort. Slutligen införs nya regler som minskar risken för felaktiga utbetalningar av stöd. Till exempel införs nya grunder för att stoppa utbetalningar och för att återkräva felaktigt utbetalt stöd.

Energimarknadsinspektionen blir tillståndsgivande myndighet enligt en EU-förordning om utfasning av importen av rysk naturgas

Ändringar: Förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen

SFS: 2026:218

Ikraftträdande: 1 april 2026

Energimarknadsinspektionen utses till tillståndsgivande myndighet enligt en EU-förordning som syftar till att fasa ut importen av rysk naturgas. Den som importerar naturgas från Ryssland behöver ansöka om tillstånd innan importen. Detsamma gäller som huvudregel vid import från andra länder utanför EU. På sikt ska all import av rysk gas fasas ut.

Ändrad lydelse av förbudet mot att avsiktligt störa vilda fåglar

Ändringar: Artskyddsförordningen (2007:845)

Beslutsunderlag: SOU 2025:93 En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk

SFS: 2026:230

Ikraftträdande: 1 maj 2026

Förbudet mot att avsiktligt störa vilda fåglar i 4 § 4 artskyddsförordningen har ändrats för att bättre motsvara berörda artiklar i fågeldirektivet. Den svenska språkversionen av dessa artiklar har nyligen rättats. Ändringen tydliggör att en störning bara omfattas av förbudet om den är av väsentlig betydelse med hänsyn till syftet med direktivet. Vidare läggs bisatsen ”med beaktande även av ekonomiska krav eller rekreationsbehov” till i punkt *a*. Punkt *b* justeras språkligt bland annat genom att ”återupprätta” ersätts av ”anpassa”.

Statligt stöd till företag för att genomföra åtgärder som stärker energiberedskapen

Ny förordning: Förordningen om statligt stöd för energiberedskapsåtgärder

SFS: 2026:235

Ikraftträdande: 15 april 2026

Förordningen innehåller bestämmelser om statligt stöd till företag för att genomföra åtgärder som stärker energiberedskapen. Stödet syftar till att trygga förmågor som upprätthåller samhällets energiförsörjning i fredstida krissituationer eller vid höjd beredskap.

Stärkt regelverk kring invasiva främmande arter

Ny förordning: Förordningen (2026:311) om invasiva främmande arter

Ändringar: Miljöbalken m.fl. lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:41 Skärpningar av regelverket för invasiva främmande arter

SFS: 2026:293 och 2026:294 samt 2026:311–314

Ikraftträdande 1 respektive 15 maj 2026

Regelverket om invasiva främmande arter förstärks med en nationell förteckning. Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet för in en sådan art från ett annat EU-land i strid med införselförbudet kan dömas till böter eller fängelse i upp till två år. Införare måste anmäla arten till Tullverket, som får kontrollera efterlevnaden och i vissa fall omhänderta arter. För arterna på

förteckningen gäller förbud mot bland annat införsel och utsläppande i miljön, med vissa undantag.

Tillfälliga ändringar av fridlysningsbestämmelserna i artskyddsförordningen med anledning av stormskadad skog

Ändringar: Artskyddsförordningen (2007:845) med flera förordningar

SFS: 2026:353 och 2026:354

Ikraftträdande: 23 april 2026 med flera datum

Ändringarna syftar till att skog som har skadats till följd av stormen Johannes i december 2025 eller snöovädet Anna i januari 2026 ska kunna omhändertas omgående, så att ytterligare skada förhindras. Ändringarna innebär att skogsbruksåtgärder på produktiv skogsmark som behövs för att omhänderta sådan skog undantas från fridlysningsbestämmelserna. Undantagen gäller inom de 26 kommuner som drabbats hårdast av skador på produktiv skogsmark. Undantagen omfattar merparten av djur- och växtarter med EU-baserad fridlysning och samtliga nationellt fridlysta arter. Undantagen upphör att gälla vid utgången av mars 2027.

Kompletterande bestämmelser till den nya EU-förordningen om transport av avfall

Ändringar: Avfallsförordningen (2020:614) och förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken med flera förordningar

Beslutsunderlag: Naturvårdsverkets rapport Förslag till författningsändringar till följd av revideringen av EU:s avfallstransportförordning (KN2025/01589)

SFS: 2026:356–368

Ikraftträdande: 21 maj 2026

I de beslutade förordningarna finns kompletterande bestämmelser till EU:s nya förordning om avfallstransporter. Bestämmelserna innebär bl.a. att Naturvårdsverket i enlighet med EU-förordningen ska driva ett system för elektronisk hantering av information, upprätta inspektionsplaner, inrätta ett nationellt nätverk för samverkan och rapportera viss information till EU-kommissionen. De innebär vidare att vissa tidsfrister som framgår av EU-förordningen ska tillämpas på förelägganden om att betala ansökningsavgift för handläggning av anmälningar enligt EU-förordningen inom en viss tid.

Nya bestämmelser om handläggning av ärenden om förnybar energi

Ny lag: Lagen (2026:399) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Ändringar: Miljöbalken med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:118 Tillståndsprövning enligt förnybartdirektivet

SFS: 2026:399–407

Ikraftträdande: 1 april 2026

Ändringarna genomför EU-direktivets regler om tillståndsförfaranden för förnybar energi. Anpassningar görs i miljöbalken, plan- och bygglagen och flera sektorslagar, bland annat ellagen. I miljöbalken får länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning större betydelse i senare tillståndprocesser. En ny bestämmelse ska också förenkla prövningen av om verksamheter för förnybar energi som påverkar Natura 2000-områden kan tillåtas. Dessutom införs tidsfrister i plan- och bygglagen för handläggning av vissa ärenden om förnybar energi.

Naturvårdsverket får ansvar för Sveriges skyldigheter gällande minskade metanutsläpp inom energisektorn

Ny förordning: Förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om minskade metanutsläpp

Ändringar: Förordningen (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket

SFS: 2026:474 och 2026:475

Ikraftträdande: 2 juni 2026

Naturvårdsverket får ansvar för Sveriges skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1787 av den 13 juni 2024 om minskade metanutsläpp inom energisektorn och om ändring av förordning (EU) 2019/942 (EU-förordningen om minskade metanutsläpp) när det gäller inventeringar och viss rapportering och information.

En elkonsument har rätt att få elstöd för förbrukad el under januari–februari 2026

Ny förordning: Förordning (2026:502) om elstöd till konsumenter för januari–februari 2026

SFS: 2026:502

Ikraftträdande: 26 maj 2026

Den som enligt avtal med ett elnätsföretag har tagit ut el från elnätet i en eller flera uttagspunkter för konsumentändamål under januari–februari 2026 har rätt att få elstöd utan ansökan. Elstödet betalas ut av Försäkringskassan.

Försäkringskassan ska beräkna stödets storlek utifrån uppgifter som nätföretagen rapporterar till myndigheten.

En reformerad och moderniserad avfallslagstiftning

Ändringar: Miljöbalken med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:108 Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning

SFS: 2026:507–510 och 2026:678–706

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Syftet med ändringarna i miljöbalken är att förebygga uppkomsten av avfall och öka materialåtervinningen, och därmed bidra till att Sverige kan nå de mål på området som har beslutats inom EU. Nya ansvarsbestämmelser preciserar vad ett ansvar för avfall innebär och när ansvaret upphör. Avfallsproducenter i detaljhandeln får ett eget ansvar i stället för kommunen för det avfall som klassas som kommunalt avfall. Även avfallsproducenter av förbrukat matfett, förbrukat kontorspapper och returpapper får ett eget ansvar. Kommunen får ett andrahandsansvar för avfallet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få besluta om den nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet. En mer ändamålsenlig och hållbar hantering av schaktmassor ska bidra till en mer cirkulär ekonomi.

En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

Ny lag: Lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar

Ändringar: Miljöbalken med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:171 En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

SFS: 2026:585–590

Ikraftträdande: 17 juni 2026

Enligt den nya lagen får regeringen, efter att ha antagit en plan, godkänna en kärnteknisk anläggning. Kommunens tillstyrkan krävs för såväl planen som godkännandet. Efter ett godkännande kommer regeringen inte in i efterföljande tillståndsprövningar. För den som inte har ett godkännande kommer dock regeringen fortsatt in i efterföljande prövningar.

I lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet införs en möjlighet till förhandsbesked och den stegvisa kontrollen kodifieras. Vidare kompletteras tillåtlig-hetsprövning i miljöbalken med en så kallad berättigandebedömning.

Kompletterande förordningar om en mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

Ändringar: Förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet med flera förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:171 En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

SFS: 2026:591–593

Ikraftträdande: 17 juni 2026

Strålsäkerhetsmyndigheten ska pröva frågor om tillstånd till kärntekniska anläggningar som regeringen har godkänt enligt den nya lagen (2026:585) om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar. Det är möjligt att ha en förberedande dialog med Strålsäkerhetsmyndigheten om ansökan om tillstånd. Länsstyrelsens arbete med miljökonsekvensbeskrivningar och i planerings- och beslutsprocesser ska, för ett område som omfattas av en plan för kärntekniska anläggningar, grundas på en antagen plan. Strålsäkerhetsmyndighetens avgifter differentieras i avgiftsklasser beroende på kärnkraftsreaktorernas termiska effekt.

Nya konkurrensregler

Ny lag: Lagen om offentlig säljverksamhet

Ny förordning: Förordningen om offentlig säljverksamhet

Ändringar: Konkurrenslagen (2008:579) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:203 Nya verktyg för stärkt konkurrens i privat och offentlig verksamhet

SFS: 2026:578–584

Ikraftträdande: 1 augusti 2026 resp. 1 januari 2027

Genom lagen om offentlig säljverksamhet skyddas privata företag från de ojämlika villkor som uppstår när offentliga aktörer agerar på marknaden. Ändringarna i konkurrenslagen innebär att Konkurrensverket får vidta åtgärder mot företag för att undanröja hinder mot en effektiv konkurrens. Det införs också bättre möjligheter för Konkurrensverket att upptäcka och vidta åtgärder mot koncentrationer som är skadliga för konkurrensen.

Kapacitetskartor för elnät

Ändringar: Förordningen (2022:585) om elnätsverksamhet

SFS: 2026:711

Ikraftträdande: 1 juli 2026

I förordningen om elnätsverksamhet införs nya bestämmelser för att genomföra krav i det reviderade elmarknadsdirektivet när det gäller s.k. kapacitetskartor. Enligt den nya regleringen ska ett distributionsnätsföretag offentliggöra information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar till sitt lokalnät eller regionnät.

Enklare att mata in biogas på gasnätet

Ändringar: Naturgasförordningen (2006:1043)

SFS: 2026:610

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Genom ändringen blir det möjligt att bygga nya kompressorstationer och andra stationer i anslutning till befintliga stationer vid gasnätet utan att ansöka om koncession. Syftet är att göra det enklare att mata in biogas på gasnätet.

Tidsfrister införs för handläggningen av ärenden som gäller förnybar energi

Ny förordning: Förordning om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Ändringar: Förordning om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315) med flera förordningar

SFS: 2026:901–905 och 2026:1039–1051

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Besluten om förordningarna innebär att det införs tidsfrister för handläggningen av ärenden som gäller förnybar energi. Det införs även presumtioner i artskyddsförordningen och vattenförvaltningsförordningen som innebär att ärenden som gäller förnybar energi ska anses ha ett allmänintresse av större vikt. En ny förordning om verksamheter och åtgärder för förnybar energi beslutas och förordningen om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi kan därmed upphävas. Ändringarna genomför bestämmelserna om tillståndsförfaranden i Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt direktiv (EU) 2023/2413.

Undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet vid vattenkraftens omprövning

Ändringar: Miljöbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:202 Undantag från krav enligt art- och

habitatdirektivet vid vattenkraftens omprövning

SFS: 2026:802

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna innebär att det vid omprövning för moderna miljövillkor blir möjligt att tillämpa undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet. Ändringarna innebär vidare att regeringens bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från förbuden att försämra vattenmiljön och att äventyra möjligheten att uppnå rätt miljö kvalitet utvidgas till att omfatta omprövning av tillstånd till befintlig verksamhet och meddelande av nya tillstånd för sådan verksamhet.

Kompletterande förordningar om undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet vid vattenkraftens omprövning

Ändringar: Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

Beslutsunderlag: Promemorian Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning (KN2024/01642)

SFS: 2026:742 och 2026:743

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna i områdesskyddsförordningen innebär att samma regelverk gäller för undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet oavsett om det handlar om en ansökan om Natura 2000-tillstånd eller omprövning för moderna miljövillkor. Ändringarna i vattenförvaltningsförordningen innebär att mark- och miljödomstolen, när regeringen tillåtit undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet, får besluta om bestämmelser och villkor som riskerar att äventyra möjligheten att uppfylla ett särskilt krav i en miljö kvalitetsnorm till skydd för ett Natura 2000-område.

Miljöbrottsligheten ska identifieras och kartläggas

Ändringar: Miljötillsynsförordningen (2011:13)

SFS: 2026:954

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Förordningsändringen innebär att länsstyrelsen tillsammans med Polismyndigheten och tillsynsmyndigheterna löpande ska identifiera och kartlägga miljöbrottsligheten i länet. Vart tredje år ska de redovisa en samlad analys av miljöbrottsligheten och åtgärder som behövs för att förebygga och hantera brottsligheten. Länsstyrelsen ska dessutom främja informationsutbyte och kunskapsöverföring mellan tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande

myndigheter. Förordningsändringen innebär ett genomförande av miljöbrottsdirektivets krav på samordning och samarbete på regional nivå.

Ändringar i regler om energideklarationer för byggnader, energihushållningskraven och kraven om hållbar mobilitet

Ändringar: Lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader, plan- och bygglagen (2010:900), förordningen (2006:1592) om energideklaration för byggnader och plan- och byggförordningen (2011:338)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:159 Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda samt tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda (rapporterna 2025:3, 2025:6 och 2025:8)

SFS: 2026:744 och 2026:745 samt 2026:869 och 2026:870

Ikraftträdande: 1 juli och 1 oktober 2026

Kraven för när en energideklaration ska finnas utökas till att gälla vid en ombyggnad som innefattar en betydande del av byggnadens klimatskärm, dvs. det som avskiljer byggnadens inomhusmiljö från utomhusmiljön. Alla byggnader som används av ett offentligt organ ska ha en energideklaration. Det införs en möjlighet till förenklad uppdatering av en energideklaration. Det införs också ett nytt verktyg, energirenoveringsplaner, som är frivilligt för byggnadsägaren att använda. För att underlätta tillsynen införs en upplysningsskyldighet för en byggnadsägare. Det tekniska egenskapskravet som avser laddning av elfordon ändras till att avse hållbar mobilitet. Ändringen gör det möjligt att ställa krav på att det ska finnas cykelparkeringsplatser. Genom ändringarna genomförs det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda i svensk rätt.

Ändrade regler för förvaltningen av kärnavfallsfondens medel

Ändringar: Förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter och förordningen (2017:1180) om förvaltningen av kärnavfallsfondens medel

SFS: 2026:867 och 2026:868

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Reglerna för förvaltningen av kärnavfallsfondens medel ändras för att skapa utökade placeringsmöjligheter i fonden och kortare tid för avtrappning från riskfyllda fonder till fonder med lägre risk för befintliga reaktorer. Syftet med

ändringarna är att fonden ska kunna generera högre avkastning med bibehållen risk. Eftersom avkastningen förväntas öka i snabbare takt än i dag behöver en justering göras av hur kärnavfallsavgifter beräknas, så att avgifterna kan anpassas till den högre avkastningen.

Nya regler om kärnämneskontroll och bedömningar av överensstämmelse

Ändringar: Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, strålskyddslagen (2018:396), förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet, förordningen (2008:452) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten och strålskyddsförordningen (2018:506)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:167 Kärnämneskontroll och bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskydds krav i verksamhet med strålning

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Kompletterande bestämmelser till en ny kärnämneskontrollförordning förs in i kärntekniklagen med tillhörande förordning. Strålsäkerhetsmyndigheten får efter ansökan inrätta en nationell LOF (en anläggning enligt kärnämneskontrollförordningen) för vissa innehavare av små mängder kärnämne. Myndigheten ska även utöva den tillsyn som behövs för att kraven i kärnämneskontrollförordningen följs.

Skyldigheten att utföra bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskydds krav i kärnteknisk verksamhet eller annan verksamhet med strålning lagregleras. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet och kraven som en person eller ett organ ska uppfylla för att få utföra sådana bedömningar.

Giltigheten för Laponiaförordningen förlängs

Ändringar: Förordning om dels fortsatt giltighet av Laponiaförordningen (2011:840), dels ändring i samma förordning

SFS: 2026:863

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Giltigheten för Laponiaförordningen förlängs till utgången av 2031. Möjligheten för Länsstyrelsen i Norrbottens län att överlåta rovdjursinventeringar till den ideella föreningen Laponiatjouttjudus tas bort.

Närboende till vindkraftsanläggningar ges rätt till en ersättning

Ny lag: Lag om intäktsdelning från vindkraftsanläggningar

Ny förordning: Förordning om intäktsdelning från vindkraftsanläggningar

Ändringar: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:239 Vindkraft i kommuner.

SFS: 2026:1113–1115

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Den nya lagen och förordningen innebär att vissa närboende till vindkraftsanläggningar får rätt till ersättning motsvarande en andel av de årliga intäkterna från en vindkraftsanläggning. Ersättningen är skattefri för privatpersoner.

Utvinning av kärnämnen klassificeras som kärnteknisk verksamhet

Ändringar: Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter och lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:168 Ändamålsenliga säkerhets- och strålskyddskrav för utvinning och bearbetning av kärnämnen

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 15 juli 2026

Lagändringarna innebär att en anläggning för utvinning och bearbetning av kärnämnen ska vara en kärnteknisk verksamhet. Ändringarna skapar en ändamålsenlig reglering där strålskydds- och säkerhetskrav anpassas efter verksamhetens risker. Uranutvinning kommer därmed att, på en övergripande nivå, behandlas som andra metaller och mineraler inom ramen för den samlade tillståndsprocessen.

Möjlighet att bygga ut kärnkraft på fler platser vid Sveriges kust

Ändringar: Miljöbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:160 Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 15 juli 2026

Ändringarna innebär att förbudet mot kärntekniska anläggningar inom kustområdena och skärgårdarna i Bohuslän från gränsen mot Norge till Brofjorden, i Småland och Östergötland från Simpevarp till Arkösund och i Ångermanland från Storfjärden vid Ångermanälvens mynning till Skagsudde

samt på Öland tas bort. Ändringarna innebär också att förbudet mot kärntekniska anläggningar inom kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp och från Arkösund till Forsmark, utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret på Gotland samt på Fårö på andra platser än där det redan finns vissa industriella anläggningar tas bort. Ändringarna gäller alla kärntekniska anläggningar som prövas av regeringen enligt miljöbalken. En individuell prövning kommer dock fortsatt att krävas innan en anläggning kan byggas.

En ny myndighet för miljöprövning bildas

Ändringar: Miljöbalken och lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:238 Ny myndighet för miljöprövning

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: 1 september 2026 och den 1 juli 2027

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för miljöprövning. Myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 2027. I propositionen föreslår regeringen de lagändringar som behövs för att myndigheten ska kunna ta över de uppgifter som länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer har i dag.

Regeringen föreslår även en ändring av en bestämmelse om mål om giltighetsförlängning. Denna ändring träder i kraft den 1 september 2026. Övriga lagändringar träder i kraft den 1 juli 2027.

Kompensation till fastighetsägare när bestämmelser om artskydd får till följd att pågående markanvändning begränsas

Ändringar: Miljöbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:230 Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet

SFS: 2026:000

Ikraftträdande: Den dag regeringen bestämmer

I propositionen lämnas förslag som syftar till att säkerställa att fastighetsägare får en fullgod kompensation när bestämmelser om artskydd får till följd att pågående markanvändning begränsas. Miljöbalkens regler om ersättning vid ingripanden av det allmänna, ska enligt förslaget även gälla vid rådighetsinskränkningar som är en följd av beslut om att helt eller delvis neka dispens från artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser. Förslaget innebär vidare att det ska finnas möjlighet för staten att kräva tillbaka

ersättningen motsvarande vad som redan gäller för ersättning som betalats vid andra ingripanden av det allmänna.

Kulturdepartementet

Kulturdepartementet ansvarar för frågor som rör kultur, demokrati, medier, de nationella minoriteterna och det samiska folkets språk och kultur.

Kontakt

Presskontakt hos kulturminister Parisa Liljestrand:

Pressekreterare Harald Eiken

Tfn 076-781 42 09

Ny ordning för prövning av ansökningar om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk

Ändringar: Förordningen (2022:1386) om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk

Beslutsunderlag: Betänkandet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)

SFS: 2026:804

Ikraftträdande: 1 juli 2026

De huvudsakliga ändringarna i förordningen är att den s.k. först till kvarn-principen, dvs. att ansökningar ska prövas i den ordning de inkommer till myndigheten, ersätts av en ordning där de ansökningar som uppfyller förutsättningarna för stöd ska beviljas i fallande ordning efter de stödberättigande kostnadernas storlek. Det införs även ett beloppstak på 10 miljoner kronor per produktion.

Bättre möjligheter för Sametinget att arbeta långsiktigt med minoritetspolitiken

Ändringar: Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget

Beslutsunderlag: Högre växel i minoritetspolitiken – Stärk samordning och uppföljning (SOU 2020:27)

SFS: 2026:866

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Sametingets ansvar för uppföljning och samordning av det minoritetspolitiska uppdraget regleras i myndighetens instruktion. I instruktionen tydliggörs att Sametinget är förvaltningsmyndighet för minoritetspolitiken när det gäller samer och samiska. Inom ramen för sitt ansvarsområde ska Sametinget bl.a. verka för ökad kunskap om och

förståelse för samer och deras rättigheter och främja samverkan och erfarenhetsutbyte mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra berörda aktörer och bistå med rådgivning och stöd till offentliga aktörer. Sametinget ska vidare samarbeta med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor för att åstadkomma enhetlighet och effektivitet i det minoritetspolitiska arbetet.

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet ansvarar för frågor som rör landsbygd, livsmedel och areella näringar, regional utveckling, transporter och infrastruktur samt bostäder och samhällsplanering.

Kontakt

Presskontakt hos landsbygdsminister Peter Kullgren:

Pressekreterare Dan Jormvik

Tfn 076-318 65 75

Pressekreterare Frida Bramstedt

Tfn 076-267 34 14

Presskontakt hos infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson:

Pressekreterare Ofelia Venneman

Tfn 076-301 03 46

Lag om avgift för områdessamverkan

Ny lag: Lag om avgift för områdessamverkan

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:157 Lag om avgift för områdessamverkan

SFS: 2026:955

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Med stöd av lagen kan den som bedriver områdessamverkan, om den är godkänd som samverkanshuvudman, ta ut avgift från berörda fastighetsägare. Avgiften gör det möjligt att fördela kostnaderna i proportion till den nytta fastighetsägarna har av samverkansarbetet och får bara täcka sådant som inte ingår i statens eller kommunens ansvar. För att få ta ut avgift krävs att samverkansarbetet företräder en kvalificerad majoritet av fastighetsägarna och att det finns ett behov som ingen annan tillgodoser. Huvudmannen måste vara godkänd av kommunen, som även kan besluta att själv vara huvudman.

En snabbare utbyggnad av kriminalvårdsanstalter och häkten

Ändringar: Lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:209 En snabbare utbyggnad av kriminalvårdsanstalter och häkten

SFS: 2026:504 och 2026:505

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna ska ge bättre förutsättningar för en snabbare, mer flexibel och effektiv utbyggnad av kriminalvårdsanstalter och häkten. Möjligheterna att bevilja tidsbegränsade bygglov för anstalter och häkten utökas och den maximala tiden för ett sådant lov förlängs till tjugo år. Bestämmelserna upphör att gälla den 1 juli 2036. Vidare ges regeringen bemyndigande att, om det behövs för att åtgärda en akut och påtaglig risk för allvarlig platsbrist, få meddela föreskrifter om nödvändiga och tidsbegränsade undantag från t.ex. lovplikt, för att ordna tillfälliga kriminalvårdsanstalter och häkten.

Slopad introduktionsutbildning

Ändringar: Körkortslagen (1998:488) och flera förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:127 Slopat krav på introduktionsutbildning för övningskörning

SFS: 2026:469

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Kravet på att den som ska övningsköra privat och för handledaren att genomgå introduktionsutbildning tas bort. I samband med detta ges Transportstyrelsen i uppdrag att ge information till den som ska övningsköra och handledare.

Åtgärder mot körkortsturism

Ändringar: Körkortslagen (1998:488) och körkortsförordningen (1998:980)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:37 Åtgärder mot körkortsturism

SFS: 2026:77

Ikraftträdande: 1 maj 2026

Ändringar har genomförts för att hindra så kallad körkortsturism. Med det menas att en person som bor i Sverige byter ut ett körkort från ett tredjeland som Sverige inte erkänner till ett körkort från en annan EES-stat vid en resa. Därefter byts EES-körkortet ut mot ett svenskt körkort. Körkortsturism har medfört att de svenska reglerna för förarprov och utbyte av körkort från tredjeland kunnat kringgå. Efter lagändringen kan EES-körkort som är utfärdade efter utbyte av ett tredjelandskörkort endast bytas ut till ett svenskt körkort om:

- personen har haft EES-körkortet i minst fem år innan den kom till Sverige
- tredjelandskörkortet var utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz
- godkänt förarprov genomförts i en EES-stat.

Förenklade regler för förarutbildning inom försvarsmakten

Ändringar: Militärtrafikförordningen (2009:212)

Beslutsunderlag: Framställan om ändring i Militärtrafikförordning (2009:212) – förarbehörighet för instruktörer i fordonstjänst (FM2025-13731:2)

SFS: 2026:850

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Övningskörning för militärt förarbevis som anordnas av Försvarsmakten för militära fordon ska få ske under uppsikt av någon som har körkort med behörighet B tillsammans med militärt förarbevis för det fordon som övningskörningen avser. Hittills gäller att den som utövar sådan tillsyn måste ha körkort som i sig ger behörighet för det fordon som övningskörningen avser, vilket i praktiken innebär körkort med behörighet C eller CE för fordon som är tillverkade för särskilda militära ändamål (dvs. bandvagnar, pansarvagnar m.m.). Detta innebär en regelförenkling som underlättar förarutbildningen av fler rekryter.

Kommunala hyresgarantier för en socialt hållbar bostadsförsörjning

Ändringar: Lagen (2000:1383) om kommuners bostadsförsörjningsansvar och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:212 Kommunala hyresgarantier för en socialt hållbar bostadsförsörjning

SFS: 2026:576–577

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ny förordning: Förordning om kommuners skyldighet att ställa hyresgarantier

SFS: 2026:600

Ikraftträdande: 1 september 2026

Regeringen får rätt att meddela föreskrifter om kommuners skyldighet att bistå hushåll genom att ställa säkerhet för att ett hyresavtal fullgörs (hyresgaranti). Syftet är att underlätta för personer utan egen bostad att få en sådan. Det införs även ett skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid handläggning av hyresgarantier. Med stöd av bemyndigandet har regeringen beslutat att kommuner får en obligatorisk uppgift att i vissa fall ställa hyresgarantier till hushåll med barn. Det krävs till exempel att hushållet behöver garantin för att etablera sig på bostadsmarknaden och att bostaden finns i kommunen.

Effektiv och säker byggprocess

Ändringar: Plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:338)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:172 Effektiv och säker byggprocess

SFS: 2026:172 och 2026:709

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna innebär att certifierade byggprojekteringsföretag får en utökad roll så att de också kan användas för kontroll vid genomförande av nybyggnationer. Aktören byter även namn till byggbedömare. Dessutom genomförs flera ändringar i syfte att förstärka byggkontrollen. Bland annat införs krav på obligatorisk sakkunnigkontroll för vissa byggåtgärder. I propositionen behandlas också frågor om certifiering och det införs en möjlighet att överklaga sådana beslut. Regeringen anger även vad ett sakkunnigutlåtande ska innehålla. Boverket ges rätt att ta fram föreskrifter för att säkerställa kontroll vid systematiska brister och vissa andra anordningar samt vilka åtgärder eller byggnadsverk som omfattas av obligatorisk sakkunnigkontroll.

Hårdare tag mot fusk med färdskrivare

Ny lag: Lag om åtgärder mot manipulation och missbruk av färdskrivare

Ändringar: Fordonslagen (2002:574) och flera förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:256 Kraftfullare åtgärder mot manipulation och allvarligt missbruk av färdskrivare (och en promemoria med samma namn)

SFS: 2026:1274–1280

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Ändringarna syftar till att förbättra möjligheterna att upptäcka och ingripa mot den som fuskar med kör- och vilotider genom att manipulera eller allvarligt missbruka ett vägfordons färdskrivare. Genom den nya lagen skärps straffet för den som manipulerar färdskrivare och ett nytt straffansvar för den som tillverkar, överlåter eller på andra sätt befattar sig med manipulationsutrustning införs. Lagen stärker också befogenheterna för polismän och bilinspektörer att ingripa vid misstanke om att ett fordons färdskrivare har manipulerats eller på annat sätt hanterats grovt felaktigt. Därutöver införs förbättrade bestämmelser om tillsyn och kontroller av att reglerna om kör- och vilotider och färdskrivare följs.

Förenklingar i jaktlagstiftningen

Ändringar: Jaktlagen (1987:259), lagen om Sveriges ekonomiska zon (1992:1140), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och jaktförordningen (1987:905).

Beslutsunderlag: Propositionen Förenklingar i jaktlagstiftningen (prop. 2025/26:211) och delbetänkandet Vissa förändringar av jaktlagstiftningen (SOU 2025:32)

SFS: 2026:832–835

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna förenklar möjligheterna till jakt, bland annat genom förenklade regler för skydds jakt på klövvilt och andra däggdjur som inte omfattas av art- och habitatdirektivet. Jakträttshavare får även söka efter, spåra eller förfölja vilt för att avliva det av djurskyddsskäl. Det tydliggörs att Naturvårdsverket kan besluta om skydds jakt av sådana skäl för vissa rovdjur och att verket får fånga varg på annans mark för märkning eller andra bevarandeåtgärder. Jakt på allmänt vatten och säljakt i ekonomiska zonen tillåts efter anmälan. En ny sekretessbestämmelse införs för att skydda enskilda i ärenden om jakt på stora rovdjur.

Enklare regler för fiskodling och annat vattenbruk

Ändringar: Fiskelagen (1993:787), miljöbalken, förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

Beslutsunderlag: Propositionen Förbättrade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk (prop. 2024/25:136) och delbetänkandet Förenklade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk (SOU 2023:74)

SFS: 2025:765 och 2025:766, samt 2025:841

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Vattenbruk är odling och uppfödning av vattenlevande organismer såsom fisk, skaldjur och alger. Ändringarna innebär att kravet på odlingstillstånd för vattenbruk tas bort. Ett vattenbruks påverkan på den omgivande miljön kommer i stället enbart att beaktas inom ramen för miljölagstiftningen. Vattenbruksverksamhet som hittills har varit tillstånds- eller anmälningspliktig vattenverksamhet ska i stället som huvudregel anmälas enligt reglerna om miljöfarlig verksamhet.

Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden

Ändringar: Förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, nationalparksförordningen (1987:938), förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Beslutsunderlag: Propositionen Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (prop. 2024/25:81) och slutbetänkandet Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (SOU 2023:20)

SFS: 2025:748–750

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna innebär att det införs ett generellt förbud mot att bedriva fiske med redskap som släpas i botten i ett havsområde som utgör eller ingår i en nationalpark, ett naturreservat, ett biotopskyddsområde eller ett område som har förtecknats som ett särskilt skyddat område enligt miljöbalken. Detta gäller under förutsättning att utländska fiskefartyg inte har tillträde till fiske i området. Havs- och vattenmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från förbudet mot bottentrålning. Föreskrifterna får dock inte motverka syftet med skyddet av det område där undantaget ska gälla. Havs- och vattenmyndigheten får även i ett enskilt fall besluta om undantag från förbudet mot bottentrålning, om det finns vetenskapliga eller andra särskilda skäl för det.

Minskade avgifter för flygbolag

Ändringar: Förordningen (2004:1101) om luftfartsskydd

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:275 Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern

SFS: 2026:1257 och 2026:1258

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Ändringarna innebär att under det andra halvåret 2026 sätts den avgift som flygbolagen betalar för flygplatsernas säkerhetskontroller ner till noll kronor. Bakgrunden är den att riksdagen [har antagit] regeringens proposition om extra ändringsbudget för 2026 vari föreslås ett tillskott på 400 miljoner kronor till det gemensamma avgiftsutjämnningssystemet för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS). Tillskottet innebär att avgiften helt sätts ned under andra halvan av 2026.

Förordning om statligt stöd till luft- och sjötransporter till och från Gotland

Ny förordning: Förordning om statligt stöd till luft- och sjötransporter till och från Gotland

Beslutsunderlag: Vårändringsbudget för 2026, prop. 2025/26:99

SFS: 2026:1380

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Förordningen innebär att företag som bedriver reguljära persontransporter med flyg eller till sjöss mellan Gotland och det svenska fastlandet ska kunna söka stöd för avdrag som företaget har gjort på biljettpriset för transport av en person som är folkbokförd på Gotland. Stöd lämnas med ... Stöd lämnas i mån av medel. Bakgrunden till förordningen är att riksdagen har antagit regeringens förslag i vårändringsbudgeten för 2026 om att avsätta medel för att underlätta för personer som är folkbokförda på Gotland att resa till och från Gotland.

Juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente

Ändringar: Jordförvärvslagen (1979:230)

Beslutsunderlag: Regeringens proposition Juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente (prop. 2025/26:38)

SFS: 2026:287

Ikraftträdande: 1 januari 2027

Lagändringen innebär att kravet på förvärvstillstånd enligt jordförvärvslagen utvidgas till att omfatta juridiska personers förvärv av lantbruksegendom dels till följd av testamentariska förordnanden, dels från Allmänna arvsfonden. Ändringarna innebär att det inte längre är möjligt för juridiska personer att genomföra sådana förvärv utan att samtidigt vara skyldiga att avstå annan lantbruksmark.

Sysselsättning och boende på landsbygden

Ändringar: Jordförvärvslagen (1979:230)

Beslutsunderlag: Regeringens proposition Sysselsättning och boende på landsbygden (prop. 2025/26:131)

SFS: 2026:596

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagändringen innebär att vissa förvärv av lantbruksegendom ska undantas från jordförvärvslagens tillämpningsområde. Det gäller förvärv som görs av

ett syskon eller en förälder till överlåtaren eller, om makar förvärvat gemensamt, förvärv där någon av makarna är överlåtarens förälder eller syskon. Ändringen innebär att sådana förvärv inte längre kräver förvärvstillstånd.

Beredskapslager i livsmedelskedjan

Ny lag: Lag (2026:000) om beredskapslager av varor i livsmedelskedjan

Beslutsunderlag: Betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8) och Kompletterande promemoria till betänkandet

Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

SFS: 2026:837

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagen innebär att det i Sverige ska finnas beredskapslager av varor i livsmedelskedjan. Syftet med lagerhållningen ska vara att säkerställa tillgången till nödvändiga livsmedel, exklusive dricksvatten, och livsmedel som har avgörande betydelse för försvarsviljan, för det fall att Sverige är i krig eller krigsfara eller det till följd av en utomordentlig händelse är brist på livsmedel i landet eller finns en betydande risk för att en sådan brist ska uppstå.

Stärkt beredskap inom primärproduktionen

Ny förordning: Förordning (2025:262) om statligt stöd för att öka beredskapen inom primärproduktionen

Beslutsunderlag: Jordbruksverket fick i regleringsbrev för 2024 i uppdrag att införa ändamålsenlig rådgivning och investeringsstöd för att stärka beredskapen för primärproduktionen av livsmedel i hela Sverige.

SFS: 2025:262

Ikraftträdande: 29 april 2025.

Förordningen innehåller bestämmelser om investeringsstöd för att stärka beredskapen för primärproduktionen av livsmedel i hela Sverige.

Tydligare bestämmelser om samråd

Ändringar: Lag om ändring i lagen om regionalt utvecklingsansvar.

Beslutsunderlag: Delbetänkandet Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85).

SFS: 2026:819

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Lagändringen innebär att det i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar tydliggörs att en regions samrådsskyldighet i fråga om organisationer omfattar företrädare för berörda organisationer inom det civila samhället och enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet. Lagändringen innebär också att det införs en bestämmelse som upplyser om den samrådsskyldighet som följer av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Socialdepartementet

Socialdepartementet ansvarar för frågor om barnets rättigheter, folkhälsa och sjukvård, funktionshinder, socialförsäkringar och socialtjänst inklusive äldreomsorg. Departementet ansvarar även för frågor som rör idrott, ungdomspolitik, civilsamhället, trossamfund och begravningsväsendet.

Kontakt

Presskontakt hos socialminister Jakob Forssmed:

Pressekreterare Simon Hoff

Tfn 076-127 76 97

Presskontakt hos sjukvårdsminister Elisabet Lann:

Pressekreterare Sarah Hummerdal

Tfn 070-218 63 34

Presskontakt hos socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall:

Pressekreterare Anna Berglund

Tfn 070-328 21 57

Presskontakt hos äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje:

Pressekreterare Vendela Magnell

Tfn 076-118 13 83

Bidragsspärr och administrativ sanktionsavgift införs i socialförsäkringen

Ny lag: Lag (2026:723) om talan om administrativ sanktionsavgift i mål om bidragsbrott

Ny förordning: Förordning (2026:727) om upplysningsskyldighet i fråga om bidragsbrott

Ändringar: Socialförsäkringsbalken, lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd, bidragsbrottslagen (2007:612)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:210 Bidragsspärr och sanktionsavgift i socialförsäkringen

SFS: 2026:723 –727

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Det införs en skyldighet för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att under vissa förutsättningar besluta om en administrativ sanktionsavgift för

den som har orsakat att ersättning enligt socialförsäkringsbalken eller lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp. I vissa fall ska åklagaren föra talan om sådan avgift i mål om bidragsbrott.

Det införs även en möjlighet för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att besluta att en enskild under en viss tid inte kan få rätt till en förmån enligt socialförsäkringsbalken (spärr). Det gäller om den enskilde medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat en oriktig uppgift eller inte har lämnat uppgifter eller anmält förhållanden som har betydelse för rätten till eller storleken på förmånen.

En tillfällig statlig jobbprenie införs

Ny förordning: Förordning (2026:4) om statlig jobbprenie

Beslutsunderlag: promemorian Jobbprenie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

SFS: 2026:4

Ikraftträdande: 1 mars 2026

Det införs en rätt till en statlig ersättning, en s.k. jobbprenie, till den som under viss tid har fått försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen (2025:400) och som därefter får inkomst av anställning samt inte får försörjningsstöd. Ansökan om jobbprenie lämnas till Försäkringskassan och myndigheten beslutar om och betalar ut jobbprenien till den sökande. Premien kommer som högst kunna vara 3 750 kronor per månad, och lämnas till den sökande under maximalt 18 kalendermånader under den period som jobbprenien gäller. Jobbprenien är en tillfällig ersättning som gäller under två år.

Ett språkrav inom äldreomsorgen införs

Ändringar: Socialtjänstlagen (2025:400) och socialtjänstförordningen (2025:468)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:93 Ett språkrav inom äldreomsorgen

SFS: 2026:342 och 2026:343

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Den som bedriver verksamhet inom socialtjänstens omsorg om äldre personer ska arbeta för att den personal som genomför insatser i äldreomsorgen har de kunskaper i svenska som är relevant för att genomföra insatserna. Relevant nivå av kunskaper i svenska regleras i socialtjänstförordningen och är B2 Gemensam europeisk referensram för språk.

Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående

Ändringar: Socialtjänstlagen (2025:400), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), patientsäkerhetslagen (2010:659) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:60 Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående

SFS: 2026:673–676

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Fast omsorgskontakt för äldre utökas till att även omfatta de som bor i särskilt boende. Socialnämnden ska erbjuda en stödkontakt och lämna information och vägledning den som vårdar eller stöder en närstående som är äldre eller långvarigt sjuk. Socialnämndens ansvar för ett barn som har behov av stöd med anledning av att en närstående som är allvarligt sjuk eller oväntat avlider, tydliggörs. Hälso- och sjukvårdens ansvar för barns behov av stöd när barnets förälder, eller någon annan vuxen som barnet bor tillsammans med som har en allvarlig fysisk sjukdom, tydliggörs. Avlösarservice enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade görs flexiblare genom att den inte längre behöver utföras i hemmet.

Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso-och sjukvård

Ändringar: Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:216 Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård

SFS: 2026: 1124 och 2026:1389

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Kommunerna ska få anlita läkare i de verksamheter som avser den kommunala hälso- och sjukvården. Vidare införs i hälso- och sjukvårdslagen ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om utformningen av och innehållet i avtal om läkarmedverkan. Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om utformningen av och innehållet i avtal om läkarmedverkan.

Kravet på anmälan för att föräldrapenning ska få lämnas slopas

Ändring: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:117 Ett slopat krav på anmälan före ansökan om föräldrapenning

SFS: 2026:376

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Bestämmelsen om att föräldrapenning inte får lämnas för tid innan anmälan har gjorts till Försäkringskassan tas bort. Från och med den 1 juli 2026 finns det således inte längre ett krav på anmälan för att en förälder ska kunna få föräldrapenning.

Regeringen stärker det förebyggande arbetet mot suicid genom nationella utredningar

Ny lag: lag om utredningar för att förebygga suicid

Ändring: lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) med flera förordningen

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:190 En nationell utredningsfunktion för att förebygga suicid

SFS: 2026:871–873 m.fl.

Ikraftträdande: 2 juli 2026

En ny lag om utredningar för att förebygga suicid införs. En utredning ska alltid genomföras när ett barn har avlidit i suicid. En utredning får genomföras när en vuxen har avlidit i suicid eller när ett barn eller en vuxen har avlidit och dödssättet är oklart, om en utredning bedöms förebygga suicid.

Folkhälsomyndigheten, som är den myndighet som ska genomföra utredningarna, ska utifrån utredningar ta fram underlag som syftar till att förebygga suicid. Myndigheten ska vartannat år lämna en rapport till Socialdepartementet som ska innehålla bland annat en samlad bild av underlag och lärdomar från utredningsverksamheten och eventuella förslag på åtgärder som regeringen kan vidta.

Nästa steg för en god och nära vård

Ändring: tandvårdslagen (1985:125), patientlagen (2014:821) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:19 Nästa steg för en god och nära vård

SFS: SFS 2026:212–214

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Det förtydligas att primärvården ska tillgodose både fysiska och psykiska vårdbehov, att region och kommun ska samverka i planeringen och

utvecklingen av hälso- och sjukvården samt att en medicinsk bedömning av läkare och sjuksköterska vid behov ska erbjudas oavsett tid på dygnet i kommunal hälso- och sjukvård.

Det införs krav på att det ska finnas en medicinskt ansvarig för rehabilitering i kommunen. Informationskravet i förhållande till patienter stärks. En patient ska få information om vem som är patientens fasta vårdkontakt och fasta läkarkontakt samt hur patienten kan komma i kontakt med sin fasta vårdkontakt, sin fasta läkarkontakt och sina vårdenheter. Termen hemsjukvård tas bort och ersätts med hälso- och sjukvård i hemmet.

Ett aktivitetskrav införs inom försörjningsstödet

Ändringar: Socialtjänstlagen (2025:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:207 Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd

SFS: 2026:730

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Genom lagändringarna införs ett aktivitetskrav som villkor för rätt till försörjningsstöd. Aktivitetskravet ska gälla enskilda som har fått försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader. Socialnämnden ska vara skyldig att tillhandahålla aktiviteter. Aktiviteterna ska bidra till att öka den enskildes förmåga att ta ett arbete, öka den enskildes språkliga förutsättningar, förbättra den enskildes förutsättningar att söka arbete eller bestå av arbetsplatsförlagda aktiviteter.

Partiellt vilande sjuk- eller aktivitetsersättning vid studier och aktivitetsersättning under provotid

Ändring: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:1 Budgetpropositionen för 2026, utg. omr. 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

SFS: 2025:1475

Ikraftträdande: 1 juni 2026 men tillämpas för tid fr.o.m. 1 juli 2026

Aktivitetsersättning under provotid: Den som har haft aktivitetsersättning under minst ett år får i dag pröva att studera i som längst sex månader och samtidigt behålla sin ersättning. Detta ändras så att en sådan försäkrad får behålla ersättningen i ett år.

Vilande sjukersättning eller aktivitetsersättning: Den som har haft sjukersättning eller aktivitetsersättning under minst ett år får studera under

som längst 24 månader utan att rätten till ersättningen går förlorad. I dag betalas ersättning inte ut vid studier utan är vilande i sin helhet oavsett studiernas omfattning. Ändringen innebär att den som studerar på deltid i stället får sin ersättning vilande i den omfattning som motsvarar omfattningen på deltidsstudierna.

Bättre förutsättningar för forskning som rör socialtjänst och LSS

Ny lag: Lag (2026:401) om socialdataregister

Ny förordning: Förordning (2026:000) om socialdataregister

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:165 En lag om socialdataregister, Ds 2024:13 Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst

SFS: 2026:6401, 2026:1134

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Socialstyrelsen får möjlighet att behandla personuppgifter i större utsträckning i ett eller flera nationella socialdataregister. Lagen innehåller samtidigt bestämmelser som skyddar människors personliga integritet vid behandlingen. Syftet med socialdataregister är att bidra till ökad kunskap för att utveckla och förbättra socialtjänsten och verksamheten enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Personuppgifter får behandlas för att framställa statistik, framställa underlag för uppföljning och utvärdering, utföra epidemiologiska studier och bedriva forskning.

Specialiseringstjänstgöring för sjukhusfysiker

Ändring: Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), patientsäkerhetsförordningen (2010:1369), förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordningen (2025:1169) om ändring i förordningen (2025:688) om ändring i förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:50 Specialiseringstjänstgöring för sjukhusfysiker, PM Specialiseringstjänstgöring för sjukhusfysiker (S2024/01758)

SFS: 2026:86–89

Ikraftträdande: 1 april 2026

I regionerna ska finnas möjligheter att anställa sjukhusfysiker som gör specialiseringstjänstgöring i en omfattning som motsvarar det planerade behovet av sjukhusfysiker med specialistkompetens. De närmare kraven för

att uppnå specialistkompetens anges i patientsäkerhetsförordningen. Behörig myndighet för specialistsjukhusfysiker är Socialstyrelsen.

Slopat matkrav för serveringstillstånd

Ändring: Alkohollagen (2010:1622)

Beslutsunderlag: Prop.2025:26:221 Slopat matkrav för serveringstillstånd, Förenklingsrådets rapport Avskaffande av krav på matservering och eget kök vid servering av alkohol.

SFS: 2026:511

Ikraftträdande: 1 juni 2026

Reglerna för serveringstillstånd förenklas genom att kravet på matservering och eget kök avskaffas. Även kravet på matservering vid servering av folköl avskaffas. Vidare upphävs bestämmelserna om att det ska finnas ett lämpligt antal sittplatser på serveringsstället och att en drinkbar endast får ta i anspråk en mindre del av serveringsstället. När det gäller cateringverksamhet upphävs kravet på eget kök för att få stadigvarande serveringstillstånd.

Utbildningsdepartementet

Utbildningsdepartementet ansvarar för regeringens utbildnings-, forsknings- och rymdpolitik. Inom departementets ansvarsområde ryms förskola, grundskola och motsvarande obligatoriska skolformer, gymnasieskola och utbildning för vuxna (inklusive de anpassade skolformerna), folkbildning, högre utbildning, forskning, rymd och studiefinansiering.

Kontakt

Presskontakter hos utbildnings- och integrationsminister Simona

Mohamsson:

Presschef Rebecka Kwart

Tfn 076-115 66 94

Pressekreterare Alexandra Örenmark

Tfn 076-117 29 48

Pressekreterare Liv Näslund

Tfn 076-115 48 15

Presskontakt hos gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta

Edholm:

Pressekreterare Björn von Zweigbergk

Tfn 070-310 76 08

Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan

Ändringar: Skollagen (2010:800), skolförordningen (2011:185), gymnasieförordningen (2010:2039), förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning, förordningen (2024:1340) om statsbidrag för personalkostnader i akutskolor

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:193 Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan

SFS: 2026:1198 och 2026:1367–1370

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Flera ändringar görs för att förbättra tryggheten och studieron i skolan. Huvudmannens och rektorns ansvar för tryggheten och studieron förtydligas. Skolans regler ska bli tydligare och mer kända. De ska också kompletteras med en konsekvensplan och ett dokument som tydliggör

skolans förväntningar på elever och vårdnadshavare. Skolan blir mobilfri under hela skoldagen, och möjligheterna att använda disciplinära åtgärder ökar. Elever som hotar säkerheten ska i vissa fall kunna nekas tillträde till skolan. Det blir också möjligt att bedriva akutskola på entreprenad. Det innebär att elever som tillfälligt ges undervisning utanför sin egen skola kan få den på en skola hos en annan huvudman.

En tioårig grundskola införs läsåret 2028/29

Ändringar: Skollagen (2010:800) m.fl.

Beslutsunderlag: Prop. 2024/25:143 En tioårig grundskola

SFS: 2025:729–737

Ikraftträdande: 1 juli 2026 och 1 juli 2028

Från och med höstterminen 2028 blir grundskolan i Sverige tioårig. Reformen innebär att grundskolan utökas med ett år genom att förskoleklassen ersätts av en ny första årskurs. Även den anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan utökas med en ny första årskurs. När den tioåriga grundskolan införs börjar sexåringar i nya årskurs 1 i stället för i förskoleklass.

För att det ska finnas tid att förbereda ändringarna träder de nya bestämmelserna i skollagen i kraft redan i sommar. Bestämmelserna tillämpas dock först på utbildning från och med höstterminen 2028. Fram till dess gäller de äldre bestämmelserna. Nödvändiga följdändringar i övriga lagar träder i kraft den 1 juli 2028.

Registerkontrollerna i skolväsendet utökas

Ändringar: Skollagen (2010:800), lagen (1998:621) om misstankeregister, förordningen (1999:1134) om belastningsregister, förordningen (1999:1135) om misstankeregister och förordningen (2011:278) om underrättelse till Statens skolinspektion om domar i vissa brottmål.

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:174 Utökade registerkontroller i skolväsendet

SFS: 2026:759–763

Ikraftträdande: 15 juli 2026

Barn och elever ska skyddas mot våld, övergrepp och olämplig påverkan. Därför utökas registerkontrollerna för personer som ska arbeta eller till exempel praktisera i skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Innan någon anställs ska denne visa upp utdrag från både belastnings- och misstankeregistret. Kraven gäller även för arbete inom komvux. Fler brott

ska framgå av utdraget, till exempel kränkande fotografering, sabotage mot blåljusverksamhet, hets mot folkgrupp och vapenbrott.

Skolinspektionen och kommunerna får också möjlighet att begära utdrag ur misstankeregistret vid ägar- och ledningsprövningar. Domstolarnas skyldighet att underrätta Skolinspektionen utökas till att omfatta fler brott när legitimerade lärare och förskollärare döms.

Tydligare ansvar och mindre dokumentation vid kränkande behandling

Ändring: Skollagen (2010:800)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:196 Tid för undervisningsuppdraget

SFS: 2026:1096

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Alla som arbetar i skolan ska främja grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Det förtydligas nu i skollagen att all personal ska vara skyldig att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier samt se till att sådana händelser hanteras. Personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ersätts av en skyldighet att informera när ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling. Skyldigheten gäller även när eleven anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av någon i personalen.

Skolor ska överlämna fler uppgifter i brottsförebyggande syfte

Ändring: Skollagen (2010:800)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:192 Överlämnande av uppgifter mellan skolor i brottsförebyggande syfte

SFS: 2026:734–737

Ikraftträdande: 30 juni 2026

För att öka tryggheten och kunna arbeta brottsförebyggande behöver skolor kunna utbyta uppgifter när en elev byter skola. Nu införs en ny uppgiftsskyldighet mellan skolor. När en elev byter skola och det på grund av konkreta omständigheter finns risk att eleven kommer att begå eller utsättas för brott, ska skolan lämna uppgifter om detta till den nya skolan. Det gäller om uppgifterna behövs för att förebygga eller förhindra att eleven begår eller utsätts för brott. Dessutom blir skolenheter inom fler skolformer skyldiga att informera om att de har tagit emot en elev vid ett skolbyte.

Bättre förutsättningar för att bedriva särskild utbildning med judiska studier

Ändring: Förordningen (2011:398) om särskild utbildning med judiska studier i grundskolan och statsbidrag för sådan utbildning

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:1 Budgetpropositionen för 2026

SFS: 2026:204

Ikraftträdande: 7 april 2026

I grundskolans årskurser 7–9 kan huvudmän få tillstånd av Skolverket att anordna särskild utbildning med judiska studier. I dag finns det en högstadieskola i Sverige som erbjuder sådan utbildning. Kravet på att kostnaderna för utbildningen inte får överstiga kostnaderna för annan utbildning i grundskolan hos huvudmannen tas nu bort. För att fler skolor ska kunna erbjuda judiska studier införs också ett statsbidrag för de ökade kostnaderna för sådan utbildning. Bidraget får lämnas för de merkostnader som huvudmannen har, till exempel kostnader för kosher mat och säkerhetshöjande åtgärder.

Skärpta antagningskrav till vissa lärar- och förskollärarytutbildningar

Ändring: Höskoleförordningen (1993:100)

SFS: 2025:1559

Ikraftträdande: 1 juli 2026

I dag är det för många studenter som inte fullföljer sina studier på lärarutbildningen. Därför skärps antagningskraven till vissa lärar- och förskollärarytutbildningar. Goda kunskaper i svenska är viktiga för att klara en högskoleutbildning. Språket är också på många sätt lärarens viktigaste verktyg. För att antas till grundlärar- och ämneslärarutbildningen införs krav på betyget C i kursen Svenska 3 eller Svenska som andraspråk 3. För att antas till förskollärarytutbildningen införs krav på betyget D i motsvarande kurser. De skärpta antagningskraven börjar tillämpas inför hösten 2027.

Avgiften för förskola och fritidshem sänks

Ändring: Förordning om ändring i förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:1 Budgetpropositionen för 2026

SFS: 2026:3

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Maxtaxan innebär att avgifterna för förskola och fritidshem anpassas efter hushållets inkomst. Det finns också ett tak för hur hög avgiften får vara. Nu införs ett fribelopp för inkomster. Det ger lägre kostnader för alla hushåll som använder barnomsorg i kommuner som tillämpar maxtaxan.

Bättre förutsättningar att överlämna yrkesutbildning på entreprenad

Ändringar: Skollagen (2010:800)

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:198 Bättre förutsättningar för yrkesutbildning

SFS: 2026:960

Ikraftträdande: 1 juli 2026

I dag är det möjligt att överlämna delar av en yrkesutbildning i gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan på entreprenad till enskilda fysiska eller juridiska personer, men inte till offentliga huvudmän. För att fler yrkesutbildningar ska kunna genomföras införs en möjlighet att även överlämna undervisning i yrkesinriktade ämnen till en offentlig huvudman inom skolväsendet. Det blir också möjligt att överlämna gymnasiearbetet på entreprenad, både i gymnasieskolan och i anpassade gymnasieskolan.

Dessutom införs en rätt att fullfölja utbildningen för elever på individuella program i anpassade gymnasieskolan. Syftet är att ge eleverna i anpassade gymnasieskolan samma förutsättningar att slutföra sin utbildning som elever i gymnasieskolan.

Yrkeshögskolan stärks

Ändringar: Lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan med flera förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:173 Framtidens yrkeshögskola

SFS: 2026:571 och 2026:962–965

Ikraftträdande: 1 juli 2026

Eftersom det är otydligt vem som ansvarar för en yrkeshögskoleutbildning tydliggörs det i lagen om yrkeshögskolan vem som är utbildningsanordnare. En utbildningsanordnare definieras som den som har fått ett beslut enligt lagen om att utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan. Det blir också tydligare vilket ansvar utbildningsanordnaren och ledningsgruppen har för det systematiska kvalitetsarbetet.

Ändringar i förordningen om yrkeshögskolan gör det möjligt att överklaga när Myndigheten för yrkeshögskolan återkallar ett beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. Det blir också möjligt att överklaga beslut om återkrav av statsbidrag. Dessutom får myndigheten besluta att ett återkallelsebeslut ska gälla även innan det har vunnit laga kraft.

Ett mer långsiktigt och flexibelt statsbidrag för regionalt yrkesvux

Ändringar: Förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning

Beslutsunderlag: SOU 2024:16 Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna

SFS: 2026:1271

Ikraftträdande: 22 juli 2026

För att göra statsbidraget för regional yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning (regionalt yrkesvux) mer långsiktigt och flexibelt delas det upp i ett grundbidrag och ett tilläggsbidrag.

Kommunerna rekvirerar grundbidraget baserat på befolkningsmängd och arbetslöshet. De ska också åta sig att finansiera årsstudieplatser som motsvarar minst 30 procent av de årsstudieplatser som grundbidraget finansierar. Tilläggsbidraget kräver ingen medfinansiering, men det får bara lämnas om hela grundbidraget utnyttjas. Skolverket fördelar tilläggsbidraget efter ansökan, utifrån arbetsmarknadens behov och arbetslöshetens omfattning. Dessutom införs bestämmelser som ska minska risken för felaktiga utbetalningar av statsbidraget.

Utrikesdepartementet

UD ansvarar för Sveriges förbindelser med andra länder och internationella organisationer och för bistånds- och internationell handelspolitik. UD utgör tillsammans med cirka 100 utlandsmyndigheter utrikesförvaltningen.

Kontakt

Presskontakt hos utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Pressekreterare Cornelia Norman

Tfn 073-8043448

Pressekreterare Sara E Persson

Tfn 076-1127819

Presskontakt hos bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa:

Pressekreterare Lukas Zeiler

Tfn 076-7640621

Pressassistent Benjamin Juhlin

Tfn 076-1482423

Ett samverkansråd för åtgärder mot överträdelser av internationella sanktioner

Ny förordning: Förordning (2026:982) om ett samverkansråd för åtgärder mot överträdelser av internationella sanktioner

SFS: 2026:982

Ikraftträdande: 15 juli 2026

Sanktionssamverkansrådet ska ha till uppgift att främja samordning och samarbete mellan myndigheter och andra berörda aktörer i syfte att stärka förutsättningarna för att bedriva eller bidra till tillsyn och för att förebygga, förhindra, upptäcka, anmäla, utreda och lagföra sanktionsbrott. Rådet ska bestå av representanter för Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen, Inspektionen för strategiska produkter, Kommerskollegium, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel

Ändringar: Lagen (1992:1300) om krigsmateriel, vapenlagen (2026:408) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2025/26:228 Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel

SFS: 2026:1248–1254

Ikraftträdande: 1 augusti 2026

Författningsändringarna innebär bl.a. att underleverantörer som endast tillverkar vissa komponenter och som inte själva exporterar krigsmateriel undantas från tillståndskrav. P-olismyndigheten ges ansvar för tillståndsgivning och tillsyn vid tillverkning av skjutvapen och föremål som jämföras med skjutvapen enligt vapenlagen (s.k. civila skjutvapen) och det blir möjligt att erhålla tillstånd för export av civila skjutvapen även om det saknas säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det. Vidare skärps straffen för grova brott mot lagen om krigsmateriel och beloppet för sanktionsavgift höjs samtidigt som möjligheten till jämkning av avgiften utökas något. Därutöver förenklas reglerna för underrättelser om anbud eller ingående av avtal för den som har tillstånd att tillverka krigsmateriel.